

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KAHRAMANMARAŞ TARIMSAL ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNDE GELİŞTİRİLEN
BAZI PAMUK VE KIRMIZI BİBER ÇEŞİTLERİNİN
BENİMSENMESİ VE YAYILMASI**

OSMAN KAYNAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARIM EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

KAHRAMANMARAŞ 2011

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KAHRAMANMARAŞ TARIMSAL ARAŞTIRMA
ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNDE GELİŞTİRİLEN
BAZI PAMUK VE KIRMIZI BİBER ÇEŞİTLERİNİN
BENİMSENMESİ VE YAYILMASI

OSMAN KAYNAK

Bu tez,
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS
derecesi için hazırlanmıştır.

KAHRAMANMARAŞ 2011

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü öğrencisi Osman KAYNAK tarafından hazırlanan “Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde Geliştirilen Bazı Tohum Çeşitlerinin Benimsenmesi Ve Yayılması” adlı bu tez, jürimiz tarafından 03/ 02 / 2011 tarihinde oy birliği ile Tarım Ekonomisi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvan, Ad ve Soyad (DANIŞMAN)
Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Doç.Dr.İsmet BOZ
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı (KSU)

Ünvan, Ad ve Soyad (ÜYE)
Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Doç.Dr.Cuma AKBAY
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı (KSU)

Ünvan, Ad ve Soyad (ÜYE)
Anabilim Dalı, Üniversite Adı

Doç.Dr.Ersin AKINCI
Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı (KSU)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. M. Hakkı ALMA
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

OSMAN KAYNAK

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

**KAHRAMANMARAŞ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜNDE GELİŞTİRİLEN BAZI TOHUM ÇEŞİTLERİNİN
BENİMSENMESİ VE YAYILMASI
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

OSMAN KAYNAK

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil ettirilen kırmızıbiber ve pamuk çeşitlerinin, yörede üretimi yoğun olarak yapılan ilçelerdeki benimsenme durumunu, çiftçilerin tohum temini ile ilgili karşılaştıkları sorunları, kırmızıbiber ve pamuk çeşitleri konusunda yararlandıkları bilgi kaynaklarını belirlemek ve enstitünün geliştirdiği tohumları benimseyen ve benimsemeyen çiftçileri sosyoekonomik özellikler ve iletişim davranışları bakımından karşılaştırmaktır. Araştırmanın katılımcıları pamuk ve kırmızı biber üretiminin en yaygın olarak yapıldığı köylerden işletme büyüklüğü ölçütü ve tesadüfi tabakalı örnekleme metoduna göre seçilen 127 çiftçiden oluşturulmuştur.

Araştırma bulguları yörede kullanılan toplam kırmızıbiber tohumunun %26,8'inin, pamuk tohumunun ise %17,3'ünün Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil edilen çeşitlerden oluştuğunu göstermektedir. Enstitü tarafından geliştirilmiş pamuk ve kırmızıbiber çeşitlerinin benimsenme oranının oldukça düşük kaldığı araştırmada, benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında sosyoekonomik özellikler ve iletişim davranışları bakımından önemli farklılıklar bulunmuştur.

Araştırmada Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil edilmiş çeşitlerin çiftçiler tarafından kullanımını artırmak için eğitim ve yayım faaliyetlerinin düzenli olarak yapılması ve çiftçilerin yeniliklerin yararlarından haberdar edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pamuk, Kırmızıbiber, yenilik benimseme, Kahramanmaraş

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Şubat /2011

Danışman: Doç. Dr. İsmet BOZ

Sayfa sayısı: 61

**ADOPTION AND DIFFUSION OF SOME SEED VARIETIES DEVELOPED BY
THE DIRECTIRATE OF KAHRAMANMARAŞ AGRICULTURAL RESEARCH
INSTITUTION
(MASTER'S THESIS)**

OSMAN KAYNAK

ABSTRACT

The main purpose of this study was to determine the adoption status of cotton and red pepper varieties developed by Kahramanmaraş Agricultural Research Institute in intensive cotton and red pepper production areas of Kahramanmaraş province. The specific objectives included to determine seed providing problems encountered by farmers, sources of cotton and red pepper seeds information, and socioeconomic and information seeking behavior differences between adopters and non-adopters. Participants were a stratified sample of 127 farmers drawn from intensively cotton and red pepper producing areas of Kahramanmaraş province considering the total area of production by each farm.

Research findings showed that 26,8% of total red pepper seeds and 17,3% of total cotton seeds used in the area provided form Kahramanmaraş Agricultural Research Institute. This finding verified that adoption rates of cotton and red pepper seed varieties in the region was quite low. There were significant differences between adopters and non-adopters in terms of socioeconomic characteristics and information seeking behavior.

It was concluded that in order to increase the adoption rate of cotton and red pepper seeds developed by Kahramanmaraş Research Institution, extension education activities must be continuously developed and farmers are needed to be informed about the relative advantages of innovations.

Keywords: Cotton, Red peppers, adoption of innovations, Kahramanmaraş

Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Institute for Graduate Studies in Science and Technology
Department of Agricultural Economics, February / 2011

Supervisor: Assoc. Prof. İsmet BOZ

Page number: 61

**KAHRAMANMARAŞ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜNDE GELİŞTİRİLEN BAZI TOHUM ÇEŞİTLERİNİN
BENİMSENMESİ VE YAYILMASI**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil ettirilen kırmızıbiber ve pamuk çeşitlerinin, yörede üretimi yoğun olarak yapılan ilçelerdeki benimsenme durumunu, çiftçilerin tohum temini ile ilgili karşılaştıkları sorunları, kırmızıbiber ve pamuk çeşitleri konusunda yararlandıkları bilgi kaynaklarını belirlemek ve enstitünün geliştirdiği tohumları benimseyen ve benimsemeyen çiftçileri sosyoekonomik özellikler ve iletişim davranışları bakımından karşılaştırmaktır. Araştırmanın katılımcıları pamuk ve kırmızı biber üretiminin en yaygın olarak yapıldığı köylerden işletme büyüklüğü ölçütü ve tesadüfi tabakalı örnekleme metoduna göre seçilen 127 çiftçiden oluşturulmuştur.

Anket formunda çiftçilerin demografik yapılarını ortaya koyan soruların yanı sıra incelenen ürünlere ait, en çok kullanılan çeşit, tohumluk temin yeri, tohum temininde karşılaşılan sorunlar, sertifikalı tohum kullanma durumu, çeşit tercihini etkileyen faktörler ve çeşit tercihinde görüşü alınan kurum ve kuruluşlar ortaya konmuştur. Aynı zamanda çiftçilerin iletişim davranışlarını ortaya koymak amacı ile basılı ve görsel medyayı takip etme sıklığı ve yayım çalışmalarına katılma durumları da incelenmiştir.

Veri analiz yöntemleri araştırmanın amaçları doğrultusunda seçilmiştir. Bu bağlamda tanımlayıcı bilgileri öngören amaçlar için frekans dağılımları ve yüzdelerden, karşılaştırmayı öngören amaçlar için ise benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasındaki sosyoekonomik özellikler ve iletişim davranışları bakımından farklılıkları bulmak için bağımsız örnekli t-testi tekniğinden yararlanılmıştır. Her iki grup amaçlar için gerekli tablolar hazırlanmış ve açıklamalar yapılmıştır.

Araştırma bulguları, sosyoekonomik özellikler olarak bölgede pamuk ve kırmızıbiber üretimi yapan çiftçi profilini; yaş ortalaması 48, ilköğretim mezunu, evli, 114 dekarlık sulu arazi sahibi, arazisinin ortalama 2 parselden oluştuğu, kooperatife üye olmayan, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan, köy yönetimine katılmayan, banka veya kooperatiften kredi kullanmayan, son yıllarda tarımsal yatırım yapmayan ve ait olduğu köyün orta gelir grubunda bulunan kişiler olarak ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca yörede kullanılan toplam kırmızıbiber tohumunun %26,8'ini, pamuk tohumunun ise %17,3'ünü Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil edilen çeşitler oluşturmaktadır.

Enstitü tarafından tescil ettirilen pamuk tohumlarını benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında sosyoekonomik özellikler açısından fark olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan bağımsız örnekli t-testi sonucunda, benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında eğitim düzeyi ve yaş değişkenleri bakımından istatistiksel olarak önemli farklılık saptanmıştır. Enstitü tarafından tescil ettirilen kırmızıbiber tohumlarını benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında ise tarımsal yatırım yapma durumu ve yaş değişkenleri bakımından önemli farklılıklar saptanmıştır.

Enstitü tarafından tescil ettirilen pamuk tohumlarını benimseme durumu ile iletişim davranışları arasında yapılan t-testi sonucunda, benimseyen ve benimsemeyen üreticiler

arasında televizyon izleme sıklığı, internet kullanma sıklığı ve ziraat fakültesini ziyaret sıklığı bakımından önemli farklılıklar bulunmuştur. Enstitü tarafından tescil ettirilen kırmızıbiber tohumlarını benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında ise televizyon izleme sıklığı, internet kullanma sıklığı, Tarım il veya ilçe müdürlüklerini ziyaret durumu ve ziraat fakültesini ziyaret durumu bakımında önemli farklılıklar bulunmuştur.

Araştırmada Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından tescil edilmiş çeşitlerin çiftçiler tarafından kullanımını artırmak için eğitim ve yayım faaliyetlerinin düzenli olarak yapılması ve çiftçilerin yeniliklerin yararlarından haberdar edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

ADOPTION AND DIFFUSION OF SOME SEED VARIETIES DEVELOPED BY THE DIRECTIRATE OF KAHRAMANMARAŞ AGRICULTURAL RESEARCH INSTITUTION

SUMMARY

The main purpose of this study was to determine the adoption status of cotton and red pepper varieties developed by Kahramanmaraş Agricultural Research Institute in intensive cotton and red pepper production areas of Kahramanmaraş Province. The specific objectives included to determine seed providing problems encountered by farmers, sources of cotton and red pepper seeds information, and socioeconomic and information seeking behavior differences between adopters and non-adopters. Participants were a stratified sample of 127 farmers drawn from intensively cotton and red pepper producing areas of Kahramanmaraş province considering the total area of production by each farmer.

A questionnaire was developed including questions on farmers socioeconomic characteristics, the most used seed varieties for each commodity, seed providers, problems encountered in seed providing, use of certified seeds, factors influencing variety selection, and sources of seed information. In addition, the questionnaire was included questions on farmers' information-seeking behavior and their participation to extension education activities in the locality.

Data analyses were completed following the specific objectives of the study. Descriptive statistics including frequencies and percentages were used for the objectives which aimed to describe the phenomena. Independent sample t-test was used to compare adopters and non-adopters in terms of socioeconomic characteristics and information-seeking behavior. Relevant tables and explanations were made for both group objectives of the study.

According to research findings a socioeconomic profile of the average farmer in the region was developed as a 48 years of age man, elementary school graduate, married, owned an area of 114 decares of agricultural land, the land consisted of two parcels, has no cooperative membership, enrolled in farmers registration system, showed no participation in village administration, used no credit from banks and cooperatives, made no agricultural investment in the recent years, and earned medium level of income. In addition, research findings showed that 26,8% of total red pepper seeds and 17,3% of total cotton seeds used in the area provided form Kahramanmaraş Agricultural Research Institute.

In order to compare certified cotton seed adopters and non-adopters in terms of their socioeconomic characteristics the independent t-test procedure was applied. The t-test yield significant differences in education and age of the respondents. The same procedure was applied to compare certified rep pepper adopters and non-adopters and yield significant differences in making agricultural investments and age of the farmer.

In order to compare certified cotton seed adopters and non-adopters in terms of their information seeking behavior the independent t-test procedure was applied. The t-test yield significant differences in use of the Internet, visits to agricultural province/district directorates and research institutes, and visits to agricultural faculties. The same procedure was applied to compare certified rep pepper adopters and non-adopters, and yield

significant differences in watching television, use of the Internet, visits to agricultural province/district directorates and research institutes, and visits to agricultural faculties.

It was concluded that in order to increase the adoption rate of cotton and red pepper seeds developed by Kahramanmaraş Research Institution, extension education activities must be continuously developed and farmers are needed to be informed about the relative advantages of innovations.

TEŞEKKÜR

Ülkemizde ve ilimizde önemli bir ekim alanına sahip, Milli ekonomide büyük yeri olan Pamuk ve ilimiz için ayrı bir öneme sahip olan kırmızıbiber konusunda beni çalışmaya teşvik eden ve yönlendiren tezimin anket hazırlama aşamasından başlayarak tüm aşamalarında benden desteğini bilgi ve mesaisini esirgemeyen danışman hocam Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. İsmet BOZ'a teşekkürü bir borç bilirim bununla birlikte Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi bölümünde görevli tüm hocalarıma vermiş oldukları desteklerden ve benden hiçbir zaman esirgemedikleri güler yüzleri için çok ama çok teşekkür ederim.

Ayrıca bu tezin anket çalışması aşamasında bana yardımcı olan Pazarcık Tarım İlçe Müdürlüğü ve Türkoğlu Tarım İlçe Müdürlüğü elemanlarına ve anketlerin analiz edilmesi aşamasında bana yardımcı olan değerli meslektaşım Ziraat Yüksek Mühendisi Serhan CANDEMİR'e teşekkür ederim.

Osman KAYNAK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZ.....	I
ABSTRACT	II
ÖZET	III
SUMMARY	V
TEŞEKKÜR	VII
İÇİNDEKİLER.....	VIII
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	X
ŞEKİLLER DİZİNİ	XII
SİMGELER VE KISALTMALAR	XIII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Pamuk Üretiminin Kahramanmaraş İçin Önemi	3
1.2. Kırmızıbiber Üretimi ve Kahramanmaraş İçin Önemi	6
1.3. Tarımsal Yenilikler	8
1.4. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü	10
1.4.1. Enstitünün Ülkesel ve Bölgesel Görevleri	11
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	13
2.1. Yurt Dışı Çalışmaları	14
2.2. Yurt İçi Çalışmaları	15
3. MATERYAL VE METOT	18
3.1. Materyal	18
3.2. Örnek Köylerin Seçimi	18
3.3. Örnek işletmelerin Seçimi	18
3.4. Veri Toplama ve Değerlendirme	19
3.5. Araştırma Bölgesinin Tanıtılması	21
3.5.1. Pazarcık	21
3.5.2. Türkoğlu	24
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	26
4.1. Çiftçilerin Sosyoekonomik Özellikleri	26
4.2. Pamuk Üretimi İle ilgili Sonuçları	32
4.3. Kırmızı Biber Üretimi İle ilgili Sonuçlar	38
4.4. İletişim Davranışları	42

4.1.5. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsünde Geliştirilen Kırmızı Biber ve Pamuk Tohumlarının Benimsenme Düzeyi İle Sosyoekonomik Özellikleri ve İletişim Davranışları Arasındaki İlişki.....	45
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	49
KAYNAKLAR.....	52
EK.....	57
ÖZGEÇMİŞ.....	61

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1. İllere göre 2007 yılındaki kırmızıbiber üretim alanları, üretim miktarları ve verimleri	6
Çizelge 3.1. Pazarcık Arazi Potansiyeli	22
Çizelge 3.2. Pazarcık İlçe Geneline Göre Yetiştirilen Başlıca Ürünler (ÇKS 2009 Verileri)	23
Çizelge 4.1. Çiftçilerin yaş gruplarına göre dağılımı	26
Çizelge 4.2. Çiftçilerin eğitim durumu.....	27
Çizelge 4.3. Çiftçilerin medeni durumu	27
Çizelge 4.4. Sulu arazi varlığı	27
Çizelge 4.5. Arazi parsel sayısı	28
Çizelge 4.6. Çiftçilerin kooperatif üyeliği	29
Çizelge 4.7. Çiftçi kayıt sistemi	29
Çizelge 4.8. Köy yönetimine katılım.....	30
Çizelge 4.9. Banka veya kooperatif kredisi kullanma durumu	30
Çizelge 4.10. Tarımsal yatırım yapma durumu.....	31
Çizelge 4.11. Çiftçilerin gelir düzeyi	32
Çizelge 4.12. Çiftçilerin en çok kullandıkları pamuk çeşitleri.....	32
Çizelge 4.13. Üretimi yapılacak pamuk çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu	33
Çizelge 4.14. Pamuk tohumu temin yeri	33
Çizelge 4.15. Pamuk tohumluğunu tercih ederken karşılaşılan sorunlar	34
Çizelge 4.16. Pamuk üretiminde sertifikalı tohum kullanma durumu	35
Çizelge 4.17. Sertifikalı tohum kullanılmamasının sebebi.....	35
Çizelge 4.18. Pamuk seçimi kararında etkili faktörler	36
Çizelge 4.19. Pamuk seçiminde görüşü alınan kişi yada kurumlar.....	36
Çizelge 4.20. Pamuk seçiminde görüş alınan kişilerin, çiftçi yaş gruplarına göre dağılımı	37
Çizelge 4.21. En çok kullanılan biber çeşidi	38
Çizelge 4.22. Üretimi yapılacak kırmızı biber çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu	38
Çizelge 4.23. Kırmızı biber üretiminde tohumluk temin yeri	39

Çizelge 4.24. Kırmızı biber tohumluk temininde karşılaşılan sorunlar	39
Çizelge 4.25. Kırmızı biber üretiminde sertifikalı çeşit kullanımı.....	40
Çizelge 4.26. Kırmızı biber üretiminde sertifikalı çeşit kullanılmamasının nedenleri	40
Çizelge 4.27. Kırmızı biber çeşit seçiminde etkili faktörler	41
Çizelge 4.28. Kırmızı biber çeşit seçiminde görüşü alınan kişi ya da kurumlar	41
Çizelge 4.29. Gazete ya da dergi okuma sıklığı	42
Çizelge 4.30. Televizyon izleme sıklığı.....	42
Çizelge 4.31. İnternet kullanma sıklığınız.....	43
Çizelge 4.32. Tarım il müdürlüğü, ilçe müdürlüğü veya tarımsal araştırma enstitüsü müdürlüklerini ziyaret etme sıklığı.....	43
Çizelge 4.33. Ziraat fakültesini ziyaret etme sıklığı.....	44
Çizelge 4.34. Kırmızı Biber ve Pamuk ile ilgili herhangi bir yayım faaliyetine katılım	44
Çizelge 4.35. Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki farklılık	45
Çizelge 4.36. Kırmızı biber çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki farklılık.....	46
Çizelge 4.37. Pamuk çeşitlerinin benimsenme durumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki	47
Çizelge 4.38. Kırmızı biber çeşitlerinin benimsenme durumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki.....	48

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1. Türkiye’de Kırmızıbiber Üretimi Yapılan İller	8
Şekil 3.1. Pazarcık İlçesi Anket yapılan köyler Haritası	21
Şekil 3.2. Türkoğlu İlçesi Anket yapılan köyler Haritası (Anonim, 2010)	24

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

da: Dekar

kg / da: kilogram / dekar

LSD: Lizerjik asit dietilamidi

Ort: Ortalama

p: Önem Düzeyi

SD: Standart Hata

t: T - Testi

TL: Türk Lirası

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

vb: ve benzeri

vd: ve diğerleri

\$: Dolar

%: Yüzde

1. GİRİŞ

Tarım; ekonomik, sosyal, politik ve teknik yönleriyle diğer sektörlerden farklı özellikleri olan ve vazgeçilmez öneme sahip bir sektördür. Tarım ürünlerinin temel ihtiyaç maddeleri oluşu, bu ürünlere stratejik bir önem kazandırmaktadır. Bütün ülkeler tarımsal ürünlerde; özellikle, tahıl, şeker, süt, et ve bitkisel yağ gibi temel tarımsal ürünlerde kendi kendine yeterli olma çabası içerisinde olup, tarım politikalarını bu hedef doğrultusunda yönlendirmektedirler.

Dünya ve Türkiye nüfusunun sürekli arttığı çağımızda tarımsal üretim önemini ve değerini korumaya devam etmektedir. Tarım, insanların beslenmesi gibi mutlak gereksinimlerini karşılaması yanında, milli gelir, istihdam, dış ticaret, tarımsal ve tarıma dayalı sanayilere yaptığı katkılardan dolayı ulusal ekonomide önemli işlevlere sahiptir.

Türkiye ekonomisi tarıma dayalı bir ekonomidir. Tarım; gayrisafi milli hasılda %8.5, ihracatta %10.4 oranında pay almaktadır. Ülke nüfusunun %24.5'i kırsal kesimde yaşamakta ve bunların da önemli bir bölümü tarımsal faaliyet ile uğraşmaktadır (Anonim, 2011). Büyüyen bir tarım sektörü, istihdamın artmasına ve ekonominin gelişmesine önemli katkılarda bulunacaktır. Ancak, tarım sektöründe istihdam edilenlerin gelirleri diğer sektörlerle göre daha düşüktür. Bunun sonucu ortaya çıkan kır-kent farklılığı, köyden kente yoğun göçe sebep olmuştur.

Ülkemizde tarım sektörünün ülke ekonomisi içerisindeki yerinin güçlendirilmesinde tarımsal araştırmaların önemli bir yeri vardır. Tarımsal araştırmalar sonucu geliştirilen yüksek verimli bitki türleri ve çeşitleri, hayvan ırkları, bakım ve besleme metotları ve birçok tarım teknolojisi çiftçilerin kullanımına sunulmuş ve birim alan ve hayvandan elde edilen verimlerde önemli artışlar olmuştur. Bütün bu gelişmeler kırsal alanda yaşayan ve geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlayan halkımızın daha yüksek ve istikrarlı gelir elde etmesine ve dolayısıyla refah artışına katkı sağlamıştır. Ancak dünyada ve bulunduğumuz coğrafyada meydana gelen doğal, ekonomik ve sosyal gelişmeler tarımsal araştırmalara daha çok önem vermemiz gerektiğini ortaya koymaktadır. Doğal olarak dünya nüfusu giderek artmaktadır ve bu nüfusun beslenebilmesi önemli bir sorundur. Her ne kadar gelişmiş ülkelerde böyle bir sorun bulunmasa da birçok Asya ve Afrika ülkesinde halen devam eden açlık ve beslenme sorunu bulunmaktadır.

Ülkemizin sahip olduğu tarımsal alanlardan ve doğal kaynaklardan en uygun bir şekilde yararlanması, mevcut nüfusumuzun gıda maddeleri ihtiyaçlarını karşılaması ve bu

kaynakları gelecek nesillere verimli bir şekilde devredebilmesi, tarımsal araştırmalara yapılacak yatırımlarla mümkün olacaktır. İklim ve doğal koşullar itibariyle tarımsal üretimde ürün çeşitliliği ve kalitesi yönünden büyük bir potansiyele sahip olan ülkemizin bu potansiyelden yararlanması kuşkusuz tarımsal araştırmalara ağırlık verilmesi, araştırma sonucunda yararlılığı kanıtlanmış tekniklerin uygulamaya konması ve kırsal alana yayılması ile mümkün olacaktır.

Türkiye’de resmi kurumlarca yürütölen tarımsal araştırma çalışmaları çoğunlukla Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğüne bağlı araştırma enstitöleri tarafından yürütölmektedir. Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü’nün görevleri aşağıdaki gibidir (Koçak ve ark.,2008):

1. Tarım ve hayvancılık konularında her türlü araştırmalar yapmak,
2. Gıda standartları ve kalite kriterlerini tespit etmek, yeni tesisler kurmak ve gıda konularında araştırmalar yapmak,
3. Bitkiler ve ürünlerinde meydana gelen hastalıklar, zararlı canlılar ve yabancı otlarla ilgili araştırmalar yapmak,
4. Hayvan hastalıklarında kullanılan aşı, serum, biyolojik ve kimyasal maddeler ile koruma ilaçlarını, bunların bileşimine giren etkili ve yardımcı maddelerinin norm ve özelliklerini tespit etmek ve bu hizmetleri yerine getirmek için araştırmalar yapmak,
5. Hayvancılığın ve su ürünlerinin gelişmesini sağlamak ve bu istikametteki çalışmaları yönlendirmek gayesi ile uygulama araştırmaları yapmak, yaptırmak,
6. Veterinerlik konularında araştırmalar yapmak.

Kırsal alanda, tarımla uğraşan bireylerin gelir düzeylerinin ve refah seviyelerinin yükselmesi sadece tarımsal araştırma bulgularına bağlı değildir. Çiftçiler tarafından kullanılmayan tarımsal araştırma bulguları hem araştırıcının hem de araştırmalar için ayrılan maddi kaynakların gereksiz kullanımı ile sonuçlanacaktır. Bu yüzden araştırma sonuçlarının en uygun yayım metotları kullanılarak kırsal alana ulaştırılması ve çiftçilerin bunları tarımsal üretim sırasında uygulamaya koymaları gerekir. Bunu yaparken çiftçilerin kooperatifler, üretici birlikleri, dernekler vb. organizasyonlarla örgütlenmeleri çok önemlidir.

Tarımsal yayımın genel amaçlarından birincisi tarımda verimliliği ve üretimi artırmaktır. Tarımsal yayım bu amacına ancak araştırma kurumlarında elde olunan yeni bilgi ve teknikleri üreticilere benimsetebildiği oranda ulaşabilir (Tatlıdil, 1997). Tarımsal politikaların amacına ulaşması, kişisel tutum ve davranışların olabildiğince cevaplanabileceği

ve yeniliklerin tarımsal sektöre rahatlıkla aşılması için tarımsal yayımın çok önemli bir yeri bulunmaktadır.

Tarım ürünleri içinde de pamuk ve kırmızıbiberin, Kahramanmaraş İli için özel bir önemi vardır. Tüm tarım ürünlerinde olduğu gibi tohumluk, verim ve kalitenin artırılmasında vazgeçilmez girdilerin başında gelmektedir. Türkiye’de ekilebilir alanların marjinal sınıra gelmiş olması, verimi yüksek ve kaliteli üretimin sağlanabilmesinin ancak her tarımsal bölgenin kendi şartları için uygun olan kaliteli tohumlukları kullanması ile mümkündür.

Kahramanmaraş İli arazilerinin büyük kısmı Akdeniz Bölgesinde yer almasına rağmen kuzey ve kuzeydoğuda bazı kesimler Doğu Anadolu Bölgesi içerisinde. Pazarcık ve Çağlayancerit ilçelerinin doğu kesimleri de Güneydoğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisine girer. Yükseklik ve arazi yapısı bakımından yörede çukurluk, düzlük, dağlık alanlar çoktur. Rakımı 800 metreye kadar olan yerlerde Akdeniz iklimi, daha yüksek kesimlerde ise karasal iklim özellikleri hâkimdir. Tarım ağırlıklı bir ekonomisi olan Kahramanmaraş’ta kendisine özgü ve ekolojik koşulları nedeniyle, çok farklı bitkiler yetiştirilebilmektedir (Anonim, 2009).

1.1-Pamuk Üretiminin Kahramanmaraş İçin Önemi:

Dünyanın en fazla pamuk üreticisi Çin olup, dünyadaki yaklaşık 25 milyon tonluk lif pamuk üretiminin yaklaşık %26-27’lik kısmını karşılamaktadır. ABD’de üretimin düşmesi ve Hindistan’da artması sonucunda bu ülke ABD’yi geride bırakmıştır. Ülkemiz ise 250-600 hektar arasında değişen bir ekim alanı ve yaklaşık 500.000 tonluk üretimiyle dünyada 6-7. sıralarda bulunmaktadır. Bu üretimin ise yaklaşık %10’u Kahramanmaraş’ta gerçekleştirilmektedir(Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Teşkilatlanma Genel Müdürlüğü kayıtları, 2010).

Ülkemizde de lif üretimi, lif verimimizin yüksek olmasına rağmen ekim alanlarının daralmasından dolayı önemli düzeyde azalmıştır. Bu azalmanın bir diğer sebebi ise dünya pamuk sektöründe söz sahibi büyük üreticilerin daha düşük fiyatlardan daha kaliteli lifi piyasaya sürmeleri sonucu olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber son 2010–2011 sezonunda bu büyük üreticilerin stoklarının azalmasıyla beraber pamuk fiyatlarında bir istikrar, pamuk ekim alanlarında da bir artış gözlemlenmeye başlanmıştır. Özel sektör tohum satış fiyatları 2010 sezonuna kadar son beş yıl içerisinde 4–5 TL. civarında iken son zamanlarda 7–8 TL’ye kadar çıkmıştır. Bu fiyatlardaki aynı artış oranlarını kamu sektöründe

tohum üretimi yapan kuruluşların fiyatlarında da görmekteyiz (May ve Öz Buğday Tohumculuk, 2010).

Kahramanmaraş, ekolojik özellikleri gereğince üç farklı havzayı bünyesinde barındırmaktadır. Bu havzalardan bir tanesi de Çağlayancerit İlçesi'nin doğusuna kadar uzanan Güneydoğu Anadolu Havzası'dır. Bu ekolojik benzerlik nedeniyle Kahramanmaraş'ta geliştirilen pamuk tohumunun (bu kural kırmızıbiber tohumu için de geçerlidir) bu bölgelerde kendine yer bulmasında önemli bir yeri vardır. Maraş-92 ve Erşan-92 çeşitleri bu şekilde uzun yıllar Kahramanmaraş ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ekim alanı bulmuştur.

Pamuk ıslahından amaç son 5-10 yıla kadar yüksek verimli ve çırcır randımanı yüksek çeşitler üzerinde yoğunlaşmış olsa da son zamanlarda buna ilaveten kalite değeri (lif uzunluğu, lif mukavemeti, lif inceliği) daha ön plana çıkmaktadır.

Kamu kuruluşlarında, özel sektörde geliştirilen pamuk tohumları çiftçilerin en fazla kullandıkları tohumluklardır. Pamuk tohumu satışında yaşanan bazı sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

1- Özel sektörün imkânlarının genişlemesi, kamunun ise özel sektörle beraber işbirliğinde bazı bürokratik engellerin bulunması nedeniyle özel sektörün tohumculuktaki gelişim hızı daha yüksek olmaktadır.

2- Özel sektörün pazarlama koşullarının farklılığı, özel bayilik sistemi gibi çalışma yöntemleri bu farkı daha da artırmaktadır.

3- Özel sektör sattığı tohumların parasını çırcır sonrasında tahsil etmeyi kabul ettiği halde kamunun böyle bir ödeme planını kabul edemeyeceği bu sorunların bir diğeridir.

4- Geliştirilen tohum çeşitlerinin kalitesinin eşit olması durumunda bile tanıtım ve reklâm çalışmalarının özel sektör tarafından daha yoğun olması ve temin kolaylığı çiftçinin özel sektörü tercih etmesine neden olmaktadır.

5- Kırmızıbiber, mısır ve ayçiçeği gibi pamuk bitkisine rakip olan bitkilerin tercih edilmesi dolayısıyla pamuk ekim alanlarında ayrıca daralmalar olabilmektedir. Bu da tohum satışı olumsuz etkilemektedir.

6- Çırcır işletmeleri çiftçilerle alım garantili sözleşmeli üretim yapabilmektedirler. Bu sistemin oturması durumunda tohum satışında artışın olması beklenebilir.

Kahramanmaraş gerek kişi başına düşen gelirin düşüklüğü gerekse kırsal kesimde yaşayanların oranının ülkemiz ortalamasının üstünde olması nedeniyle tarımsal üretimin hala

çok önemli geçim kaynağı olduğu bir ildir. ‘Kişi başına düşen gelir açısından Kahramanmaraş ili 1.215 \$ ile hem Akdeniz Bölgesi hem de Türkiye ortalamasının gerisinde yer almaktadır. Genel ekonomik, demografik, eğitim ve sağlık göstergeleri dikkate alındığında, ilin bölge ve Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Tarım sektöründe çalışanların istihdam içindeki payı %65,63 ile bölge ve Türkiye ortalamasının üzerindedir (Çetin 2008). Bununla beraber özellikle tekstil sektörü olarak ise bölgenin en önde gelen illeri arasında yer almaktadır.’ Tekstil sektöründe 2007 yılı itibariyle 177 firma faaliyet göstermektedir. Faal işletme sayısında yıllar itibariyle bir artış gözlenmektedir. Alt sektörler itibariyle bakıldığında; iplik sektöründe Türkiye’de üretilen toplam 1.325.000 ton ipliğin %27’4’ü yani 363.000 tonu burada gerçekleştirilmektedir. Diğer taraftan, Türkiye’nin yıllık 550.000 m. olan dokuma kumaş üretiminin 48.600 metresi yani %8,4’ü Kahramanmaraş tekstil sektöründe gerçekleştirilmektedir. İlin toplam istihdamının %72’si tekstil sektörü tarafından üretilmektedir. Ayrıca, sektörün ihracatında da önemli gelişmeler söz konusudur. Bu veriler ışığında; sektörün ilin üretim, istihdam ve ihracatında önemli bir yerinin olduğunu dolayısıyla ilin ekonomik kalkınmasında sürükleyici sektörlerden birisi olarak görülebileceğini söylemek mümkündür (Çetin,2008).’ Bu durum pamuk tarımının pazarlama sorunu yaşamayacağını en önemli göstergesidir. Kahramanmaraş’ın toplam pamuk üretimi bu sektörün pamuk ihtiyacının çok küçük bir kısmını karşılamaktadır. Hatta Kahramanmaraş’ta üretilen toplam pamuk Kahramanmaraş’ta bir fabrikanın bile talebini karşılayamamaktadır. Bunun için de gerek yurtiçi ve gerekse yurtdışından pamuk ithalatı yapılmaktadır.

Pamuk üretimi konusunda yaşanan diğer bazı sorunları yine maddeler halinde şöyle sıralayabiliriz:

1-Pamuk üretim girdilerinin yüksek, uygulanan tarım politikaları sonucunda destekleme primlerindeki düşüş ve makineli hasadın yaygın ve ekonomik olarak yapılmasındaki yetersizlik.

2-Makineli hasadın yaygınlaşmasındaki sorunlara ilaveten pamuk tarımındaki işgücü yoğunluğu işçi bulmakta sorunlara neden olmaktadır. Tarım işletmelerinin zaten girdi fiyatlarının yüksek olmasından dolayı işçilere 20 TL’den fazla yevmiye verememesi işçi bulmakta zorlukların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi tekstil sektörünün ilimizde gelişmiş olması ve işgücü ihtiyacını il içinden karşılaması, tarım sektörüne göre daha dolgun ücret vermesi işgücü açığına neden olmaktadır. Tarım kesiminin yıl boyu iş garantisi verememesi, yazın arazideki çalışma koşullarının zorluğu bu sektöre olan talebi olumsuz etkilemektedir.

3-Pamuk üretimi esaslı kooperatifleşmenin zayıflaması, etkinliklerini kaybetmesi ve finansman kabiliyetlerinin azalması. Buna paralel olarak bankaların uygun finansman desteğinde bulunmamaları.

4-Birçok üründe olduğu gibi pamukta da ABD ve AB ülkelerinin GATTA anlaşmasında alınan kararlara rağmen kendi tarım politikalarından vazgeçmeyerek desteklemelerini üst sınırdan aşağıya çekmemeleri. Bunun sonucu olarak rekabette oluşan haksızlıklar.

5-Üretimdeki dalgalanmaların önüne geçmek ve arz istikrarını sağlamak için lisanslı depoculuk geliştirilmelidir.

1.2- Kırmızıbiberin Kahramanmaraş İçin Önemi

Dünyanın birçok bölgesinde yaygın olarak üretilen biberin 2004 yılı toplam üretimi 18.5 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye 1.5 milyon tona yaklaşan biber üretimi ile dünyada üçüncü sırayı almaktadır. Çin 7.7 milyon tonluk üretimiyle birinci, Meksika 1.8 milyon tonluk üretimi ile ikinci sıradadır (Anonim, 2004). Kahramanmaraş ise yaklaşık 10.000 da. alanda 1500 tonluk üretimi ile ülkemizde önemli kırmızıbiber üreticisi ilimizdir.

Çizelge 1.1. İllere göre 2007 yılındaki kırmızıbiber üretim alanları, üretim miktarları ve verimleri

İller	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (ton)	Verim (kg/da)	Düzeltilmiş Verim (kg/da)	Düzeltilmiş Üretim Miktarı (ton)
Aydın	1900	304	160	160	304
Afyon	25	25	1000	200	5
Diyarbakır	10	15	1500	300	3
Hatay	4150	780	188	188	780
Gaziantep	24500	28915	1180	236	5782
Kahramanmaraş	10740	7430	692	138	1486
Kilis	14000	2100	150	150	2100
Bursa	1000	200	200	200	200
Muğla	850	70	100	100	70
Manisa	10	14	1400	280	2.8
Kütahya	50	20	400	400	20
Şanlıurfa	14050	27340	1946	389	5468
Toplam	71285	67213			16221

Kaynak: (Arpacı, 2009).

Türkiye’de biber çoğunlukla Akdeniz, Marmara ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yetiştirilmektedir. Taze olarak tüketilmesinin yanı sıra, sanayi hammaddesi olarak başta

konserve, salça, turşu, acı sos, işlenmiş et ürünleri için kullanılmaktadır (Duman ve ark. 2002).

Türkiye’de Kahramanmaraş kırmızıbiberinin özel bir yeri ve konumu vardır. Bu biber Kahramanmaraş’ın toprak ve iklim gibi ekolojik özellikleri sayesinde, çok iyi bir renk yanında, mükemmel bir tat, koku, aroma, acılık ve toplam kalitede iyi bir baharat ortaya çıkarmaktadır (Duman ve ark., 2002). Kahramanmaraş ilinde kırmızıbiber üretimi yapan 62 adet işletme mevcuttur. Çevre köy ve kasabalarımızdaki işletme sayıları da eklendiğinde bu rakamın 200 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Bu işletmeler ortalama olarak yılda 18 bin ton kurutulmuş biber işlemektedirler. Bu üretim kapasitesi ile il Türkiye genelinde ihtiyacın %45’ini tek başına karşılamaktadır. Kahramanmaraş ilinde; Tarım Bakanlığı, TÜBİTAK ve Bölge Laboratuvarlarında periyodik olarak yapılan testler sonucu aflatoksinsiz biber üreten ve bundan dolayı ihraç izni de almış biber tesisleri bulunmaktadır. Ancak işletmelerin büyük bir çoğunluğu alışlagelmiş yöntemlerle üretimine devam ettiğinden şu anda ülkemiz diğer ülkelerden gelen aflatoksinsiz kırmızıbiber taleplerine yeterince cevap verememektedir (Anonim, 2005).

Türkiye’de en fazla kırmızıbiber üretimi yapan iller sırasıyla Gaziantep, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa yer almaktadır. Çizelge 4.14’den Türkiye’de yaklaşık 70.000 dekarlık alanda 67.000 ton kırmızıbiber üretildiği görülmektedir (TUİK, 2009). Bu rakamlar 2007 yılına aittir ve 2006 yılına ait Dünya Tarım ve Gıda Örgütü’nün verileriyle çelişkili görünmektedir. Dünya Tarım ve Gıda Örgütünün son beş yıllık verilerine göre Türkiye’nin kurutulmuş kırmızıbiber üretimi 20.000 tondur. Bu çelişkiye, illerde istatistik verileri kaydedilirken verim değerlerinin yanlış yorumlanmasının neden olduğu düşünülmektedir. Çizelge 1.1’de altı çizili verim değerlerinin istatistiklere kurutulmamış verim değerleri şeklinde girildiği sanılmaktadır. Taze biberin kurutulduğunda ağırlığının 4/5 ini kaybettiği gerçeği göz önüne alındığında, verim değerlerinin ve üretim miktarlarının düzeltilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bundan dolayı altı çizili şehirler (Afyon, Diyarbakır, Gaziantep, **Kahramanmaraş**, Manisa, Şanlıurfa) ve verim değerleri 4/5 oranında düzeltilmiştir. Veriler düzeltilerek değerlendirildiğinde yine en fazla üretim Gaziantep ilinde gerçekleştirilmekte, Şanlıurfa ikinci sıradaki yerini korumakta ancak Kilis Kahramanmaraş’ın önüne geçerek üçüncü sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş kırmızıbiberinin tamamına yakını yurtiçi pazarlara kontrol dışı bir şekilde satılmaktadır. Çok iyi bir getirisi olan bu üründe verim ve kalitenin artırılabilmesi için bilimsel metotlar kullanılarak geliştirilecek tohumluk çeşitlerine, bunlarında çiftçiler tarafından kullanılmasına ihtiyaç vardır. Bu yüzden tarımsal araştırma kuruluşlarınca geliştirilen tohumluk çeşitlerinin çiftçiler tarafından kullanılmasını etkileyen

faktörlerin bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve benimsemeyi etkileyen etmenlere yönelik politikaların geliştirilmesi son derece önem arz etmektedir.

Şekil 1.1. Türkiye’de Kırmızıbiber Üretimi Yapılan İller

1.3. Tarımsal Yenilikler

Tarımsal yenilikler deyimi "tarımsal üretim sürecinde kullanılan yeni veya geliştirilmiş girdileri ve yöntemleri kapsar". Yeni bir tohumluk çeşidi, yeni bir gübre çeşidi ve toprak işlemede yeni bir yöntem örnek olarak verilebilir. Bunlar üretimi ya da verimi artırıcı teknik ve uygulamalardır (Tatlídil, 1997).

Tarımsal Araştırma sonucu elde edilen ve oransal üstünlüğü olan uygulamalar çiftçiler için bir yenilik olarak ele alınmalıdır. Yenilik kişinin bir teknik pratik yada uygulamayı ilk kez duyması veya onun yeni olduğunu algılamasıdır. Bu yüzden araştırma sonucu elde edilen bulgularda kişiye yarar sağlayacaksa yenilik olarak algılanmalıdır (Rogers, 1995).

“Ele alınan teknik ya da uygulamanın önemi üretici açısından yeni olmasıdır. Örneğin, yağmurlama sulama kuşkusuz bir yayım elemanı için yeni bir tarım tekniği değildir. Ancak geri kalmış ve kurak bölge köylerinde bu hiç bilinmeyen bir tekniktir ve o bölgede yaşayan üreticiler için bir yeniliktir”(Tatlídil,1980).

“Bir yeniliğin bir birey tarafından bir zaman boyutunda yeni olduğu bilinmeli, yararlı olup olmadığının henüz farkında olmamalı, benimsenmemiş ya da red etmiş olmalıdır. Bir tarımsal pratiğin yenilik yönleri bilgi, tutum ya da kullanma kararı açısından ifade edilebilir. Günümüzde bilgisayarlar, televizyon eğitim, doğum kontrol hapları, kürtaj, kimyasal ot ilaçları, LSD, kalp nakilleri, tüp bebek ve lazer ışınları yenilik olarak kabul edilebilir. Gelişmiş

toplumlarda yaşayanlar için bu sayılan yeniliklerin çoğu ya benimsenmiş ya da yayılma süreci devam etmektedir” (Tatlıdil, 1997).

“Bir tarımsal yeniliğin; 1) düşünce boyutu ve 2) materyal boyutu olmak üzere iki belirleyicisi vardır. Tüm yeniliklerin fikirsel yönlerinin bulunması doğaldır, fakat çoğunum fiziksel (nesnel) yönü bulunmamaktadır. Yeniliklerin sınıflandırılmasında ya da yenilik olup olmadığının belirlenmesinde tek ölçüt onun materyal boyutudur. Yalnızca düşünce boyutu olan yenilikler nesnel olarak gözlenerek anlamlı bir biçimde benimsenmezler. Başka bir ifade ile bu tür yeniliklerin benimsenip benimsenmediğini gözlemek çok güçtür. Bu durumda benimseme aslında sembolik bir karar olmaktadır. Bunun aksine materyal boyutunda bulunan yenilikler, benimseme olarak adlandırılan bir eylemi de gerektirir, yani yalnızca benimseme kararının alınması yeterli olmamaktadır” (Tatlıdil, 1997).

Kırsal alanların kalkınmasında son derece önemli olan tarımsal yeniliklerin çiftçilerce benimsenmesi ve topluma yayılması rastgele bir olay değildir. Bu olay çiftçinin karar verme süreciyle ilgili planlı bir olaydır. Yeniliklerin benimseme süreciyle ilgili üzerinde en çok mutabakat sağlanan görüş (Rogers.1995) tarafından geliştirilmiştir. Buna göre yeniliklerin benimsenmesi beş aşamadan oluşan bir süreçtir. Bu aşamalar:

- **Haberdar olma (Awareness):** Kişinin yeni bir fikir ya da uygulamayı ilk kez duyması aşamasıdır. Bu aşamada kişi yeniliğin farkında olur ancak yenilikle ilgili bilgileri tam değildir.
- **İlgi duyma (Interest):** İlgi duyma aşamasında kişi haberdar olduğu yeniliğe ilgi duyar ve onunla ilgili daha fazla bilgi araştırmaya başlar. Yenilikle ilgili bilgisini artırabilmek için bazı şeyleri dinleme, okuma veya öğrenme eğilimi gösterir.
- **Değerlendirme (Evaluation):** Kişinin haberdar olduğu ve ilgilendiği yenilik hakkında daha fazla bilgi edindikten sonra kendi iç dünyasında yeniliği ölçüp-tarttığı aşamadır. Kişi bu aşamada yeniliği kendi koşullarında değerlendirir. Benimseme veya benimsememe durumlarında elde edeceği kazanımlar veya kaçıracağı fırsatlar üzerinde bir değerlendirme yapar.
- **Deneme (Trial):** Değerlendirme aşamasında yararları zararlarından üstün olarak kabul edilen yenilikler denemeye alınmak istenir. Kişi burada kafasında değerlendirmiş olduğu ve kendisine yararlı olacağını düşündüğü yeniliği deneyerek yararlarını görmek ister. Yeniliğin önce küçük bir parselde veya birkaç hayvan üzerinde denenmesi riski azaltıcı rol oynar.

- **Benimseme veya reddetme (Adotion):** Kişinin yeniliği tüm işletmesinde uygulama veya uygulamama kararını verdiği aşamadır. Eğer benimseme kararı veriliyorsa üretici tarımsal yeniliği tümüyle ve sürekli olarak uygulamaya başlar. Ters durumda ise kişi yeniliği uygulamanın kendisine bir yarar getirmeyeceğini düşünmektedir. Eğer deneme aşamasında elde edilen sonuçlar somut bir şekilde ortaya konulabiliyorsa ve yeniliğin yararı kesin bir şekilde kanıtlanabiliyorsa, kişinin benimseme kararı vermesi daha kolay olacaktır.

“Hiç kuşkusuz bu safhalar bütün bireylerin, tüm yenilikler için teker teker aşmaları gereken safhalar değildir. Bunlar araştırmacılara, benimseme olayını açıklama ve incelemede yardımcı olan bunun yanında üreticilere bu konuda sorular sorulduğunda kolayca anlayabildikleri ve yanıtlayabildikleri kavramlardır” (Tatlıldil, 1997).

1.4. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Güney ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde pamuk tarımının geliştirilmesi, üretimin arttırılması ve kalitenin yükseltilmesi amacıyla Bakanlık Makamı’nın 17 Şubat 1972 tarih ve 29 sayılı olurları ile “Kahramanmaraş Bölge Pamuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü” olarak kurulmuş, daha sonra 3161 Sayılı Kanun çerçevesinde yapılan reorganizasyon sonucu 01/08/1986 tarihli Olur ile Bakanlık İl Müdürlüğü’ne bağlı kuruluş konumunda "Kahramanmaraş Tarla Bitkileri Üretim İstasyonu Müdürlüğü” olarak faaliyetine devam etmiştir.

Son olarak Bakanlık Makamı’nın 15/12/1997 tarih ve MKD-BR-1-01-97/108 sayılı Olurları ile “Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü” olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Enstitü Müdürlüğü Adana yolu 5. km de bulunmakta ve içinde hizmet binalarının da olduğu 545 da. arazisi bulunmaktadır. 2008 yılında Türkoğlu ilçesi Çakallı Hasan Ağa Köyünde bulunan 92 da. hazine arazisi Müdürlüğe tahsis edilmiştir. Ayrıca Kahramanmaraş Valiliği İl Özel İdaresi tarafından geçici tahsis edilen 64 da. arazi araştırma ve üretim çalışmalarında kullanılmaktadır.

70 hektar arazide 27 araştırmacı personelle araştırma faaliyetlerini sürdürmektedir. Enstitünün çalışma konuları sahadan gelen talepler doğrultusunda farklılık göstermektedir. Konu bazen de genel olarak Tarla ve Bahçe Bitkileri, disiplin bazında ise bitki ıslahı (çeşit geliştirme), bitki yetiştirme teknikleri, bitki koruma ve doğal kaynaklar çalışılan ana disiplinleri oluşturmaktadır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı araştırma sistemi içinde Konu Enstitüsü olarak yer alan Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitü Müdürlüğünün görev tanımı Bakanlık Makamı'nın 24.01.2007 tarih ve 45 sayılı Olur'ları ile yeniden yapılmıştır.

1.4.1. Enstitünün Ülkesel ve Bölgesel Görevleri

Enstitünün ülkesel görev alanları ülkenin tamamını kapsamakta olup, bölgesel görev alanı Kahramanmaraş, Osmaniye, Gaziantep, Adıyaman ve Adana illerini kapsamaktadır.

Ülkesel Görevleri:

- 1- Koordinatör enstitü ile birlikte, Salep orkideleri başta olmak üzere orkide türlerinin gen kaynaklarının toplanması, muhafazası, değerlendirilmesi ve korunması konularında projeli çalışmalar yürütmek ve diğer çalışmalara katılmak
- 2- Çalıştığı tüm konularda projeli olmak kaydı ile benzer konularda çalışan enstitüler ile materyal değişimi yapmak

Bölgesel Görevleri:

Bölgede yoğun olarak yetiştirilmekte olan endüstri bitkileri, yemeklik tane baklagiller, tıbbi aromatik bitkiler, yem bitkileri, çayır mera bitkileri ve tahıllar gibi bitkilerde aşağıdaki görevleri yerine getirmek;

- 1- Genetik kaynakların muhafazası, kaynak materyal geliştirme, ıslah, yetiştirme tekniği
- 2- Hastalıklara dayanıklılık, kalite değerlendirme ve geliştirme
- 3- Sosyo-ekonomik konularında araştırma
- 4- Eğitim ve yayım hizmetleri yürütmek
- 5- Acır ve kırmızı biber olmak üzere bölgede yetiştiriciliği yapılan tarla bitkileri ve sebzelerde, diğer araştırma kuruluşları ile işbirliği halinde, ıslah ve yetiştirme araştırmaları ile araştırma çalışmaları
- 6- İhtiyaç ve talepler doğrultusunda fiilen yürütülmekte olan sebzeçilik ve potansiyel ihtiyaç olan meyvecilik araştırmaları ile görevlidir.

Bu çalışmanın amacı genel olarak Kahramanmaraş'ta yoğun şekilde faaliyet gösteren tekstil ve baharatçılık sektörüne ham madde sağlaması açısından stratejik öneme sahip olan pamuk ve kırmızı biber ürünlerinin ıslahı üzerinde, Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmaların yöre çiftçisi tarafından tercih edilme durumunu incelemektir.

Araştırmanın amaçları daha spesifik olarak aşağıdaki gibi verilmektedir:

1-Araştırma bölgesindeki çiftçilerin sosyoekonomik özelliklerini belirlemek;

2-Araştırma bölgesinde çiftçilerin pamuk ve kırmızı biber üretimiyle ilgili mevcut durumunu ve uygulamalarını belirlemek; Bu kapsamda Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından ıslah ve tescil edilmiş olan pamuk çeşitlerinin yöre çiftçisi tarafından tohumluk amacıyla kullanılma düzeyini belirlemek;

3-Araştırma bölgesindeki çiftçilerin iletişim davranışlarını belirlemek.

4-Enstitü tarafından ıslah edilmiş tohumlukları benimseyen ve benimsemeyen çiftçileri sosyoekonomik davranışları bakımından karşılaştırmak;

5-Enstitü tarafından ıslah edilmiş tohumlukları benimseyen ve benimsemeyen çiftçileri iletişim davranışları bakımından karşılaştırmak;

6-Çiftçilerin ıslah ve tescil edilmiş olan pamuk ve kırmızı biber çeşitleri hakkındaki bilgi kaynaklarını ve metotlarını ortaya çıkarmak;

7-Çiftçilerin yetiştiricilikte tohumlarla ilgili olarak yaşamakta oldukları (eğer varsa) sorunları belirlemek ve çözüm önerileri sunmak;

Araştırma sonuçları hem ıslahçı bilim insanlarına yön vererek hem de Tarımsal Araştırma Enstitülerinin tescil etmiş oldukları tohumlukların çiftçiler tarafından benimsenmesi ve kırsal alana yayılması konusunda yürütecekleri çalışmalara rehberlik edecektir.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Araştırmada önceki çalışmalardan bahsederken öncelikle tarımsal yeniliklerin ve modern teknolojilerinin yayılması ve benimsenmesini konu alan araştırmalara yer verilmiştir. Daha sonra konuyla ilgili yapılmış olan teknik çalışmalar tanıtılmıştır.

Tarımsal yeniliklerin çiftçiler tarafından benimsenmesi ve kırsal alana yayılmasını etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörler sistematik olarak incelendiğinde; yenilikten algılanan yararlar, yeniliği benimseme kararının tercihine bağlı, kolektif veya otoriteye bağlı olarak verilmesi, yeniliği yaymaya çalışan kuruluşlar ile hedef kitle arasındaki iletişim kanalları, hedef kitlenin içinde bulunduğu sosyal sistemin özellikleri ve yeniliği yayan yayım elemanlarının bu konudaki çabaları ön plana çıkmaktadır (Rogers, 1995). Yenilikten algılanan yarar, maliyetleri düşürmesi, işgücünden tasarruf sağlanması veya kar oranının daha çok olması gibi somut ölçümlerle ortaya konulabilmektedir. Tarımda yeniliklerin benimsenmesi kararı çoğu zaman tercihe bağlı olduğundan, üreticilerin yeniliğin eskiye oranla kendilerine bir avantaj sağlayacağına inandırılması gerekir. Yeniliği yaymaya çalışan kuruluş ile hedef kitle arasındaki iletişim kanallarının varlığı ve çeşitleri yeniliğin benimsenme oranında önemli rol oynar. Örneğin kitle iletişim araçları, grup veya bireysel iletişim tekniklerinden hangilerinin ne zaman kullanılacağına bilinmesi başarıyı artıran etmenlerdir. Hedef kitlenin içinde bulunduğu sosyal sistemin özellikleri, örneğin, sosyoekonomik yapısı, normlar, değer yargıları ve inançlar gibi özellikler kurum ve kişilerle işbirliği yapma durumunu etkiler. Yayım elemanlarının hedef kitleyle işbirliği kurabilmesi ve empati özelliğine sahip olması değişimi hızlandıran faktörler arasındadır (Taluğ ve Tatlıdil, 1996; Özkaya, 1996; Özçatalbaş ve Gürgen, 1998).

Rogers (1995)'e göre herhangi bir topluluktaki bireylerin sosyoekonomik özellikleri, kişisel özellikleri ve iletişim davranışları, bu topluluğa tanıtılan herhangi bir modern teknolojinin erken veya geç benimsenmesi veya hiç benimsenmemesi üzerine önemli rol oynamaktadır. Örneğin, bir sosyoekonomik genelleme, modern teknolojileri erken benimseyen kişilerin geç benimseyenlere oranla daha yüksek eğitim düzeyinde olduğunu; bir kişisel özellik genellemesi erken benimseyen kişilerin geç benimseyenlere oranla daha empatik kişiler olduğunu ve bir iletişim davranışı genellemesi de erken benimseyen kişilerin geç benimseyenlere oranla daha çok sosyal katılımcı kişiler olduğunu ortaya koymaktadır.

2.1. Yurt Dışı Çalışmaları

Ryan ve Gross (1943) tarımda yeniliklerin benimsenmesi ve yayılması üzerine yürütülen çalışmada, Iowa çiftçileri arasında melez mısırın benimsenmesi ve yayılmasını konu almış ve ele alınan yeniliği erken benimseyen çiftçilerin geç benimseyenlere oranla daha büyük işletmelere sahip olan, gelir düzeyi ve eğitim düzeyi daha yüksek olan kişiler olduğunu ortaya koymuşlardır.

Rogers ve Pitzer (1960) tarafından Ohio’da yapılan bir çalışmada ise sulama yapmayı benimseyen çiftçilerin benimsemeyenlere oranla daha yüksek eğitim düzeyine ve daha büyük işletmelere sahip olduklarını ve tarımsal yayım servisiyle daha sıkı bir ilişki içerisinde bulunduğunu belirlemişlerdir.

Lionberger ve Chang (1968) Tayvanın iki köyünde yürüttükleri araştırmada çiftçilerin yeniliklerin benimsenmesinde ve yayılmasında bilgi aldıkları kişilerin tarımsal yayım elemanları ve diğer çiftçiler olduğunu belirlemişlerdir.

Lin (1991) Çin’de çiftçilerin eğitim düzeyinin melez pirincin benimsenmesi üzerine olan etkisini araştırmış ve hane halkı reisinin eğitim düzeyinin ele alınan yeniliğin benimsenme oranı ve benimsenme yoğunluğu üzerine pozitif bir etkide bulunduğunu ortaya koymuştur.

Boahene ve ark.(1999) Gana’da melez kakaonun benimsenmesi ve yayılması üzerine yaptıkları çalışmada, önerilen yeniliğin benimsenmesinde çiftçilerin tarımsal yayım servisiyle olan ilişkileri, eğitim düzeyi ve çevredeki işgücü olanaklarının etkili olduğu sonucuna varmışlardır.

2.2. Yurt İçi Çalışmaları

Ülkemizde tarımda modern teknolojilerin benimsenmesi ve yayılması konusunda yürütülen çalışmalar çok azdır. Bu eksiklik kuşkusuz araştırma kuruluşları ve üniversitelerce geliştirilen teknolojileri ve yenilikleri kırsal alana yaymak için hazırlanan eğitim ve yayım programlarının hedeflerinin belirlenmesinde eksiklikler doğurmaktadır. Bu durum yeniliklerin kırsal alana daha geç ulaşmasına ve hedef kitlede arzu edilen değişimin daha uzun zaman almasına sebep olmaktadır.

Taluğ (1974) tarafından Ankara ili Polatlı ilçesinde Buğday yetiştiriciliği yapan çiftçilerin yabancı otlara karşı kimyasal zirai ilaç kullanımının benimsenmesine etkili olan bilgi kaynaklarını ve benimseme davranışlarını etkileyen faktörleri incelediği araştırmasında kimyasal mücadelede en etkili bilgi kaynaklarının köydeki diğer çiftçiler ve yayım servisler olduğunu tespit etmiştir. Diğer sosyo ekonomik ve iletişim davranışlarının benimseme üzerine etkili olmadığı sonucuna varmıştır.

Ceylan (1988) Ankara ili Çubuk ilçesinde yapmış olduğu teknolojik yeniliklerin yayılması ve benimsemesinde televizyon izlemenin etkilerini araştırmış ve televizyon programlarının haberdar olma ve ilgi duyma aşamasında etkili olduğu, karar verme ve uygulama aşamalarında yayım elemanlarının daha etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Tatlıdil (1989) tarafından Polatlı İlçesinde yürütülmüş çalışmada, yağmurlama sulama sisteminin çiftçiler tarafından benimsenmesine işletmecinin yaşının, işletme büyüklüğünün, gelir düzeyinin, makineleşme düzeyinin ve üretim desenindeki değişikliğin etkili olduğunu saptamıştır. Aynı ilçede yürütülen diğer bir çalışmada (Boz, 1993), tarım sigortasının benimsenmesi üzerine etkili olan faktörler araştırılmış ve araştırma sonucunda tarım sigortasının benimsenmesinde işletme büyüklüğü, gelir düzeyi, makineleşme ve kredi kullanımı faktörlerinin etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Aydın (1992) Tokat ilinde seçilmiş bir yörede tarımsal yeniliklerin benimsenmesinde etkili olan sosyo-ekonomik faktörleri incelemiş ve tarımda yeniliklerin uygulanma oranının düşük olduğunu belirtmiştir.

Akıncı ve Akıncı (1999) kurutularak toz ve pul biber üretiminde kullanılacak biberlerin standart büyüklükte, olgunlaşmaları aynı dönemde olan, ince etli, koyu kırmızı renkli, olgunları bitki üzerinde uzun süre kalabilen, çabuk kuruyan, ülkemizdeki talebe göre acı meyvelere; yüksek verimli, gelişmesi çok iyi, çevre koşullarına (sıcaklık, kuraklık,

tuzluluk vs) dirençli, hastalık ve zararlılara karşı dayanımı yüksek bitkilere sahip olması gerektiğini belirtmektedirler.

Yavuz ve Gürbüz (2001) Bursanın Karacabey ilçesinde arazi toplulaştırması yapılan köylerde sosyo-ekonomik yapı ve yeniliklerin benimsenmesi konulu çalışmalarında tarımsal yayım elemanlarının, tarımsal yenilikleri ve teknik bilgiyi üreticilere ulaştırmada son derece önemli bir yere sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Aras (2002) Kırmızı biber üretim alanlarının yerini 1990 yılından itibaren mısır ve pamuk almıştır. Kahramanmaraş kırmızı biberinin yetiştiricilik tekniğinin, çiftçilere çok iyi bir şekilde anlatılması, ayrıca yöre popülasyonu içerisinde ıslah yoluna gidilmesi, bölgeye uygun hastalıklara dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların ve hasat sonrası kurutma işlemlerini tekniğine göre yapan işletme sayılarının artırılması gerektiği sonucuna varmıştır.

Türkyılmaz ve ark., (2003) Aydın ilinde sığırcılık işletmelerinde yeniliklerin benimsenmesine etkili olan sosyoekonomik faktörler konulu araştırmada ele alınan yeniliklerin küçük ve orta ölçekli işletmelerin % 25'inde düşük, % 55'inde orta ve % 20'sinde yüksek oranda benimsendiğini saptamıştır. Büyük ölçekli işletmelerin ise benimseme düzeyinin daha yüksek olduğunu, yeniliklerin bu işletmelerin % 50'sinde orta diğer % 50'sinde de yüksek düzeyde benimsendiğini bulmuştur.

Ünay ve Başal (2003) yaptıkları çalışmada, karlı pamuk üretimi için, yüksek verimli, erken olgunlaşan, kuraklık ve tuzluluğa toleranslı, hastalık ve zararlılara karşı dayanıklı, stabil ve geniş adaptasyon yeteneğine sahip çeşitler geliştirmenin pamuk ıslahının ana hedeflerinden biri olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Boz ve ark., (2004) Kahramanmaraş çiftçilerinin tarımsal faaliyetlerde kullandıkları ve yararlandıkları bilgi kaynaklarını incelemiş ve üreticilerin Tarım Banklığı Teşkilatları ve tarımsal kuruluşlar yerine diğer çiftçilerden ve önder çiftçilerden bilgi sağlama eğiliminde olduğunu belirlemişlerdir.

Aktaş (2005) Şanlıurfa'da yürüttüğü araştırmada kimyon üretimini erken benimseyen çiftçilerin profilini sosyoekonomik bakımdan eğitim düzeyi düşük, küçük işletmeye sahip olan, sosyal statüsü düşük olan ve zayıf iletişim yetenekleri nedeniyle yerel ve ulusal yayım kanallarıyla bağlantısı olmayan çiftçiler olarak bulmuştur. Araştırmada yeniliklerin bölgede ilk benimsendiği ve buradan diğer ilçelere yayıldığı ilçenin, kabile sisteminin zayıflamaya başladığı Suruç ilçesi olduğu belirtilmektedir.

Boz ve Akbay (2005) “Mısır Üretiminin Kahramanmaraş’ta benimsenmesi ve yayılmasını etkileyen faktörler” konulu çalışmada eğitim düzeyi, gelir düzeyi, işletme büyüklüğü, sulu arazi miktarı, traktör varlığı, kredi kullanımı ve tarımsal yatırım yapma gibi sosyoekonomik değişkenler ile Kahramanmaraş’a gidiş sıklığı, fikir önderliği ve tarımsal yayım elemanlarıyla görüşme sıklığı gibi iletişim davranışlarının etkili olduğu sonucuna varmıştır.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Bu çalışmanın ana materyalini, pamuk ve kırmızı biber üretimin yoğun olarak yapıldığı Türkoğlu ve Pazarcık ilçelerinden tabakalı örnekleme yöntemiyle seçilen çiftçilerle yüz yüze yapılan anketlerden elde edilen bilgiler oluşturmuştur. Ayrıca Kahramanmaraş Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri, Ziraat Odaları ve KSÜ Ziraat Fakültesi'nden elde edilen bilgilerle veri tabanı genişletilmiştir. Araştırmada izlenen yöntem aşağıda açıklanmıştır.

3.2. Örnek Köylerin Seçimi

Örnek köylerin seçiminde gayeli örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla Tarım İl Müdürlüğü ve İlçe Müdürlüklerindeki elemanların yardımıyla, Türkoğlu ve Pazarcık ilçelerinde pamuk ve kırmızı biberin en yoğun olarak üretildiği üçer köy belirlenmiştir. Bu seçimde ilçeyi sosyoekonomik açıdan temsil edebilme, ilçe merkezine olan yakınlık ve uzaklık, tarımsal potansiyel ve nüfus durumu ölçütleri de göz önünde bulundurulmuştur. Bu hususlar dikkate alınarak Tarım İlçe Müdürlüğü elemanları yardımıyla Türkoğlu ilçesinde ilçeyi temsil edebilecek ekim alanlarına sahip ve araştırma konusu ürünlerin yetiştirildiği Çobantepe, Şekeroba ve Çakallıhasanağa köyleri seçilmiştir(Şekil 1.3). Aynı şekilde Pazarcık ilçesinden Çınarlı, Doğanlıkarahasan ve Cennetpınarı köyleri seçilmiştir (Şekil 1.2).

3.3. Örnek işletmelerin Seçimi

Araştırma alanı olarak seçilen toplam 6 köyde faaliyet gösteren bütün çiftçiler ana kitleyi oluşturmuş ve ana kitle büyüklüğü 1040 çiftçi olarak belirlenmiştir. Ana kitledeki bütün çiftçilerin isim listesi ve arazi büyüklükleri Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) den elde edilmiştir. İncelenen işletmeler arazi büyüklüğüne bağlı olarak tabakalandırılmıştır. Arazi büyüklüğü 1-50 da, 51-100 da, 101-150 da ve 151 da ve daha fazla arazi olmak üzere 4 (dört) tabakaya ayrılmıştır. Örnekleme her tabakaya giren işletme oranı, sırasıyla % 37, % 34,6, % 11,0 ve % 17,3'tür. Yörede pamuk ve kırmızı biber üretimi yapan çiftçilerden tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 130 çiftçiyle anket yapılmıştır. Eksik ve hatalardan dolayı 3 anket inceleme dışı bırakılarak 127 anket formu üzerinden değerlendirmeye alınmıştır.

Tabakalı örneklemede temel amaçlar, ana kitleye ait tahminlerin doğruluk derecesini artırmak ve araştırmada ana kitledeki farklı grupların yeterince, sağlıklı bir şekilde temsil edilmesini sağlamak olarak belirtilmektedir. Ayrıca bu yöntemde ilke, ana kitleyi homojen

tabakalara ayırıp varyansı azaltmaktır. Bu şekilde daha az örnekle, sağlıklı ve ayrıntılı bir çalışma mümkün olabilmektedir (Güneş ve Arıkan, 1985).

Araştırmada örneğe giren çiftçi sayısı tabakalı tesadüfi örnekleme metoduna göre aşağıdaki formül yardımıyla bulunmuştur (Yamane, 2001):

$$n = \frac{N \sum N_h S_h^2}{N^2 D^2 + \sum N_h S_h^2}, D^2 = \frac{e^2}{t^2}$$

n = Örneğe girecek denek sayısı,

N = Ana kitlede bulunan çiftçi sayısı,

N_h = Her bir tabakadaki çiftçi sayısı,

S_h = Her bir tabakadaki standart sapma,

D² = Arzu edilen varyans,

e = Ana kitle ortalamasından izin verilen hata miktarı,

t = İzin verilen güvenlik sınırının t dağılım tablosundaki değeri.

Bu formül yardımıyla elde edilen örnek büyüklüğü olan 127 olan çiftçi sayısı, oransal olarak tabakalara dağıtılarak her bir tabakadan anket yapılan çiftçiler tesadüfi olarak belirlenmiştir. Belirlenen çiftçinin bulunamaması veya anketi yanıtlamayı reddetmesi olasılığı göz önünde bulundurularak yedek denekler de belirlenmiştir. Buna göre 4 tabaka oluşturulmuş ve bu tabakalardan 1-50 da. arası olan tabakadan 47, 51-100 da. arası olan tabakadan 44, 101-150 da. arası arazi varlığı olan tabakadan 14, 151 da. ve daha fazla olan tabakadan 22 çiftçi ile anket yapılmıştır.

3.4. Veri Toplama ve Değerlendirme

Anket uygulamasında çiftçinin kuşkusunu ortadan kaldırmak ve işletme hakkında sağlıklı bilgi toplamak önemli bir konudur. Çiftçiler uzun yılların üzerinde yaptığı etkiyle devlet personeline karşı daima kuşkulu bir gözle bakmaktadır (Erkuş, 1977). Bu yüzden daha sağlıklı bilgi toplamak için çiftçiler tarafından yakinen tanınan ve güvenilen Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinde görevli personel ve önder çiftçilerden yardım sağlanmıştır.

Anket formunda yer alan sorular birinci, ikinci ve üçüncü bölümlerde sırasıyla sosyo-ekonomik özellikler 11 soru, pamuk ve kırmızı biber ile ilgili 16 soru ve iletişim davranışları ile ilgili ise 7 soruyla toplam 33 sorudan oluşmaktadır.

Araştırmada kullanılan anket formu konuyla ilgili yurt içi ve yurt dışı çalışmaların yanı sıra araştırma bölgesinin tarımsal özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Sorular teknik olarak açık ve kapalı uçlu olarak düzenlenmiştir.

Tarım işletmelerinden toplanan veriler için öncelikle kod planı hazırlanmış. Daha sonra veriler bu plana göre SPSS istatistik paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Veri değerlendirmede kullanılan istatistiksel yöntemler araştırmanın amaçları doğrultusunda seçilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın 1,2,3,6 ve 7. amaçlarını gerçekleştirmek için frekans, yüzde ve standart sapmadan oluşan tanıtıcı istatistikler kullanılarak gerekli tablolar oluşturulmuştur. Araştırmanın 4. ve 5. amacını gerçekleştirmek için t-testi uygulanmıştır.

Bir araştırmada çoğu kez farklı ana kütleden elde edilen gruplar arasında karşılaştırmalar yapmak gerekir. İşte bu gibi analizler T testi ile yapılır.

Test istatistiğimiziz:

$$t_{hes} = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad t_{hes} = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

Mevcut koşullarda tersi henüz ispatlanamadığı için iki ana kitle ortalamaları arasında fark olmadığı ve varyansın aynı olduğu kabul edilir. Bu durumda $\mu_1 = \mu_0$ olur.

Ortak varyans ise:

$$s^2 = \frac{n_1 s_1^2 + n_2 s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \quad \text{formülüyle hesaplanıp, test istatistiğinin yerine konularak}$$

$$t_{hes} = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2)}{\sqrt{s^2 \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad \text{formülüyle hesaplanmıştır. (Anonim, 2010) } \underline{\underline{http://www.wikipedia.org}}$$

Bundan sonra geçici bir süre İran Pers hakimiyeti görülür. Makedon Kralı Büyük İskender'in başlattığı Hellenistik Çağ, Roma ve Bizans dönemine ait arkeolojik kalıntılar bu dönemlere ait önemli bilgiler aktarmaktadır.

İslam Devleti'nin sınırlarının genişlediği yıllarda, Hz. Ömer (634-644) zamanında, bölgeye Halid Bin Velid komutansında seferler yapılarak fetihlerde bulunulmuştur. İşte, bu seferler sırasında Pazarcık, Bizanslılar ile Araplar arasında sık sık el değiştirmiştir. Romalılar zamanında ilçenin Şallıuşağı Köyü sınırları içerisindeki "Köroğlu Kalesi" Abbasiler'e karşı korunma amacıyla inşa edilmiştir. XI. yüzyılda ise bölgeye Oğuz boyları kitleler halinde gelmeye başladılar.

Özellikle Bizans ile Selçuklular arasında yapılan 1048 Pasinler Savaşı ve 26 Ağustos 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra artan Türkmen göçü sebebiyle XI. yüzyıl sonlarında bölgedeki Türkmenlerin sayısının 2000 çadıra ulaşacak kadar olduğunu kaynaklardan anlamaktayız.

XII. Yüzyılda bölgeye Anadolu Selçuklu Devleti hakim olmuştur. Prof.Dr.Refet Yinanç'ın Maraş Tahrir Defteri isimli kitabının birinci cildinde 1563 yılı itibariyle, Pazarcık üç nahiyeden oluşmaktadır.

Maraş Kazasına bağlı büyük nahiyelerden biri olan Pazarcık Nahiyesi'ne 1526'da 37, 1563'te ise 50 köy bağlı olduğu bildirilir. Diğer nahiyelere göre 1526'da az da olsa yerleşik hayatın bulunduğu nahiyede, bir sonraki tahrirde konar göçer nüfusun büyük kısmının yerleşik hayata geçtiği görülmektedir (Pazarcık Kaymakamlığı Kayıtları 2010).

Çizelge 3.1. Pazarcık Arazi Potansiyeli

Arazi Varlığı	Miktar(Ha)
Tarım Arazisi	74.100
Sulu Tarım Arazisi	28.450
Kuru Tarım Arazisi	45.650
Orman-Fundalık	41.600
Çayır-Mera	600
Tarım Dışı Arazi	62.200
Toplam	178.500

Kaynak: (Anonim, 2010)

Çizelge 3.1. incelendiğinde İlçenin toplam tarım arazisi içerisinde % 33 lük kısmın sulu tarım arazisi olduğu görülmektedir. Bu durum iklim şartları ve coğrafi durumda göz önüne alındığında birçok tarımsal üretimi yapmaya olanak sağlamaktadır, nitekim bu durum özellikle Çizelge 3.2 de çok açıkça görülmektedir.

Çizelge 3.2. Pazarcık İlçe Geneline Göre Yetiştirilen Başlıca Ürünler (ÇKS 2009 Verileri)

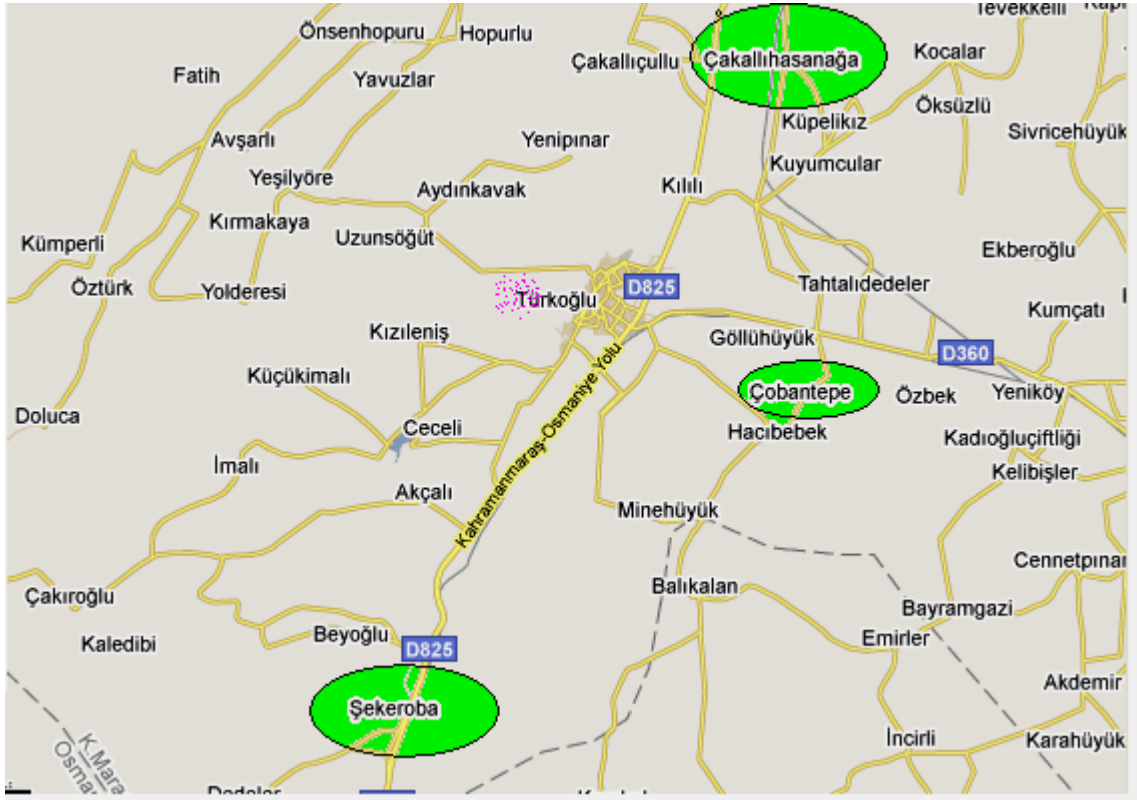
Ürünler	İşletme Sayısı	Ekili Alan (da,m ²)	Ekili Alanın İlçe Toplamına Oranı	Ürünün KAHRAMANMARAŞ Toplamına Oranı
Buğday (Ekmeklik)	4241	200,085.580	45.80	19.85%
Mısır (Dane)	1087	63,933.065	14.63	34.48%
Antep fıstığı	1154	56,328.590	12.89	95.52%
Arpa	1130	28,731.026	6.58	30.46%
Üzüm Sofralık (Çekirdekli)	1288	17,584.114	4.03	45.50
Pamuk	276	16,551.257	3.79	58.20
Fiğ	528	14,442.390	3.31	21.31
Buğday (Makarnalık)	282	10,719.056	2.45	6.83
Nohut	334	9,266.259	2.12	44.49
Üzüm Kurutmalık (Çekirdekli)	232	4,530.149	1.04	76.64
Şekerpancarı	108	2,843.961	0.65	12.20
Mısır (Silaj)	55	1,597.469	0.37	7.91
Kırmızı Biber	43	1,248.500	0.29	48.17
Ceviz	82	1,087.906	0.25	22.40
Mercimek kırmızı	52	1,074.583	0.25	54.65
Badem	17	847.689	0.19	43.30
Karışık Meyvelik	111	693.163	0.16	8.91
Nadas	37	624.697	0.14	2.89
Elma (Diğer)	47	415.151	0.10	3.54
Zeytin	26	374.634	0.09	24.39
Patlıcan	27	303.368	0.07	94.77
Karpuz	14	298.951	0.07	30.51
Biber (salçalık)	17	297.891	0.07	67.23
Zeytin (Sofralık)	19	289.559	0.07	16.34
Nar	8	258.969	0.06	50.49
Kavun	6	254.217	0.06	68.81
Sarmısak (kuru)	14	188.060	0.04	38.19
Zeytin (Yağlık)	12	172.207	0.04	18.96
Karışık Sebzelik	47	151.888	0.03	7.76
Kırmızı Biber	9	149.785	0.03	45.13
Domates (Salçalık)	17	138.848	0.03	29.65
Kiraz	10	134.833	0.03	4.56
Elma (Amasya)	7	113.039	0.03	36.87

Kaynak: (Anonim, 2010)

3.5.2. Türkoğlu

Eloğlu 1944 yılına kadar köy statüsünde kalmış, 1944 yılında nahiye olmuştur. 11 Şubat 1960 tarihinde dönemin başbakanı Adnan MENDERES burayı ziyaret eder, buranın ilçe, adının da Türkoğlu olmasına karar verir. 20 Nisan 1960 tarihli 7033 sayılı yasa ile Kahramanmaraş ilinin ilçesi olmuştur.

Şekil 3.2. Türkoğlu İlçesi Anket yapılan köyler Haritası(Anonim, 2010)

Kaynak: (Anonim, 2010) <http://www.google.com/intl/tr/earth/index.html>

İlçe coğrafi alanının % 55 'ini dağlık ve engebeli, % 45 'ini de ovalık arazi teşkil etmektedir.

İlçenin toplam arazi varlığı 705.000 dekar olup, bunun 263.000 dekarlık bölümü orman arazisi, 239.000 dekarlık bölümü tarım arazisi, 172.000 dekarlık bölümü tarıma elverişsiz arazi, 20.000 dekarlık bölümü çayır-mera, 11.000 dekarlık bölümü bataklık ve su yüzeyi teşkil etmektedir.

İlçenin 239.000 dekar tarım arazisinin 96.000 dekarında sulu tarım yapılmaktadır. 143.000 dekarında ise kuru tarım yapılmaktadır. İlçede herhangi bir devlet sulama şebekesi bulunmamaktadır. Sulama suyu ihtiyacı genellikle Gâvur gölü drenaj kanallarından, Kızıleniş

göletinden, Aksu ırmağından ve çiftçilerin kendi imkânları ile açtıkları yer altı kuyularından karşılanmaktadır.

Tarım arazilerinin kullanımına göre; 199.000 dekar tarla, 34.000 dekar meyvelik, 3.500 dekar sebzelik, 2.500 dekar bağ bulunmaktadır.

Arazi genişliği bakımından işletmelerin %70'ini 50 dekardan küçük işletmeler oluşturmaktadır.

İlçede, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı 2.153 tarım işletmesi bulunmakta olup bitkisel üretim açısından geniş bir ürün deseni bulunmaktadır. Tarla bitkilerinden; buğday, mısır ve pamuk, meyvelerden; Antepfıstığı, Trabzon hurması ve çilek, sebzelerden; hıyar, acur ve Maraş biberi öne çıkmaktadır (Türkoğlu Kaymakamlığı Kayıtları 2010).

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Çiftçilerin Sosyoekonomik Özellikleri

Bu bölümde araştırmaya katılan çiftçilerin yaş, eğitim durumu, medeni durumu, sulu arazi varlığı, arazi parsel sayısı, kooperatif üyeliği, çiftçi kayıt sistemine kayıt olma durumu, köy yönetimine katılım, kredi kullanma, yatırım yapma durumu ve çiftçilerin gelir düzeyleri gibi sosyo-ekonomik özellikleri incelenmiştir.

Yeni tarım tekniklerinin çiftçilere yayılmasında çevresindeki etkilemeleri ve inandırmaları bakımından belirli bir yaşa ulaşmış olmaları istenilen bir durumdur. Nitekim araştırmada yaşın etkili bir faktör olabileceği düşünülerek bu amaca yönelik soru hazırlanmış ve alınan cevaplara göre oluşan ham veriler Çizelge 4.1. de görüldüğü gibi 3 grup halinde ele alınmıştır .

Çizelge 4.1. Çiftçilerin yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş Grupları	N	Oran (%)
22-40	23	18,1
41-50	53	41,7
51+	51	40,2
Toplam	127	100,0

Çizelge 4.1’de araştırmaya katılan çiftçilerin yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir. Çizelgeye göre araştırmaya katılan çiftçilerin %18,1’lik dilimi 22-40, %41,7’lik dilimi 41-50, %40,2’sinin ise 51+ yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan çiftçilerin büyük bir kısmının 41 ve üzeri yaşlarda olduğu görülmüştür. İnceleme sonucunda katılımcıların yaş ortalamaları 47,93 olarak hesaplanmıştır.

Yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi konusunda hedef kitlenin eğitim seviyesinin yüksek olması istenen bir durumdur. Çünkü eğitim seviyesi yükseldikçe benimseme düzeyi artış göstermektedir. Türkiye tarımındaki önemli bir yapısal sorun da tarımsal üretim yapanların eğitim düzeylerinin düşük olmasıdır. Teknoloji aktarımında karşımıza çıkan bu önemli sorun geleneksel üretim şeklinin aşılmasında da önemli bir engel teşkil etmektedir. Tarımsal üretimde de insan kaynağının geliştirilmesi temel hedeflerden birisi olmalıdır.

Çizelge 4.2. Çiftçilerin eğitim durumu

Eğitim Durumu	N	Oran (%)
Okur yazar olmayan	8	6.3
İlköğretim mezunu	112	88.2
Lise mezunu	5	3.9
Yüksekokul ve üniversite	2	1.6
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.2’de araştırmaya katılan çiftçilerin eğitim durumlarına göre dağılımları verilmektedir. Yapılan araştırmada katılımcıların % 6.3’ünün okur yazar olmadığı, % 88.2’sinin ilköğretim mezunu olduğu, % 3.9’unun lise mezunu olduğu, %1.6’sının ise yüksekokul ve üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda çiftçilerin büyük bir kısmının ilköğretim mezunu olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.3. Çiftçilerin medeni durumu

Medeni Durum	N	Oran (%)
Evli	110	86,6
Bekar	11	8,7
Dul	6	4,7
Toplam	127	100,0

Çizelge 4.3’de araştırmaya katılan çiftçilerin medeni durumlarına göre dağılımları görülmektedir. Araştırma sonucunda çiftçilerin % 86.6’sının evli, % 8.7’sinin bekar, % 4.7’sinin ise dul olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler araştırmaya katılan çiftçilerin büyük bir kısmının evli olduğunu göstermektedir.

Ülkemizdeki tarım işletmelerinin işletme büyüklükleri, yeterli genişliğe sahip değildir. Çiftçi bazındaki işletmelerin işledikleri arazi miktarı sınırlı ve birbirinden uzak, çok sayıda parçalardan meydana geldiği için de, bunlar üzerinde düzenli işletmeler kurulamamakta ve mevcut durumuyla istenilen üretim artışı sağlanamamaktadır. Bu bağlamda araştırmaya katılan çiftçilerin sahip oldukları arazi miktarları ve sayıları da sorulmuş ve alınan cevaplarla çizelge 4.4 ve çizelge 4.5 hazırlanmıştır.

Çizelge 4.4. Sulu arazi varlığı

Sulu arazi varlığı(da)	N	Oran (%)
1-50	47	37.0
51-100	44	34.6
101-150	14	11.0
151+	22	17.3
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.4’de incelemeye katılan çiftçilerin sulu arazi miktarları verilmektedir. Yapılan incelemede katılımcıların % 37.0’sinin 1-50, % 34.6’sının 51-100, % 11.0’inin 101-150, % 17.3’ünün ise 151+ sulu araziye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan hesaplama sonucunda çiftçilerin sulu arazi miktarlarının ortalama 113.63 olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan çiftçilerin arazilerinin tamamının sulanabilir durumda olduğu ve kuru arazilerinin bulunmadığı saptanmıştır. Pamuk ve kırmızı biberin yetiştiriciliğinde suya çok ihtiyaç duyulması sebebiyle kuru arazi sahibi çiftçilerle anket yapılmamıştır.

Arazi parçalanması, parsel sayısının artması, işletmeler açısından büyük ölçüde verim kaybına neden olmaktadır. Ülkemizde arazi parçalanması, miras, hisseli satışlar, sermaye ve işgücü yetersizliğinden ve coğrafi konumdan dolayı gerçekleşmektedir.

Çizelge 4.5. Arazi parsel sayısı

Arazi parsel sayısı	N	Oran (%)
1	71	55.9
2	23	18.1
3+	33	26.0
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.5’de araştırmaya katılan çiftçilerin arazi parsel sayılarının oranları görülmektedir. Araştırmaya göre çiftçilerin % 55.9’unun 1 parsel, % 18.1’inin 2 parsel, %26.0’sının ise 3+ parsel araziye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan hesaplama sonucunda çiftçilerin arazi parsel sayılarının ortalama 2.14 olduğu saptanmıştır. Bu veriler ışığında araştırma bölgesinde pamuk ve kırmızı biber üretimi yapan işletmelerde ortalama arazi büyüklüğünün (113,63 da.), Türkiye ortalaması olan 61 dekardan oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca parsel sayısı da Türkiye ortalaması olan 5,5 den düşüktür (Güven,2010). İşletme büyüklüğü ve parsel sayısına ilişkin sonuçlar pamuk ve kırmızı biber işletmelerinde ekonomik anlamda tarımsal üretim yapılabileceğini ve yeniliklerin benimsenebileceği izlenimini uyandırmaktadır.

Kooperatif üyeliği çiftçiler açısından uygun koşullarda kredi, tohumluk, gübre, zirai ilaç vb. girdilerin temini açısından önemli olduğu kadar yayımcıların çalışmalarında da önemli bir yer tutmaktadır. Yayımcılar yeniliklerin benimsenmesi ve yayılması sürecinde kooperatiflerden pozitif yönde yararlanmaktadırlar. Kooperatif yetkililerin yeniliklere ilişkin yönlendirmeleri çiftçiler tarafından daha olumlu karşılanmaktadır. Çiftçilerin refah seviyelerinin artırılması ve bireysel olarak aşamayacakları problemler karşısında örgütlenmeleri ve toplu olarak hareket etmeleri gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi için en uygun yol kooperatifleşmedir.

Çizelge 4.6. Çiftçilerin kooperatif üyeliği

Kooperatif üyeliği	N	Oran (%)
Evet	7	5.5
Hayır	120	94.5
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.6’da incelemeye katılan çiftçilerin kooperatif üyeliği durumları verilmektedir. Yapılan incelemede çiftçilerin % 5.5’inin kooperatif üyeliğinin olduğu, % 94.5’inin ise kooperatif üyeliğinin olmadığı tespit edilmiştir. İnceleme sonucuna göre katılımcı çiftçilerin büyük çoğunluğunun kooperatif üyeliği olmadığı saptanmıştır. Bu bulgu araştırma bölgesindeki çiftçilerin çoğunluğunun, kooperatifleşmenin sağlayabileceği imkanlardan yararlanmadığı izlenimini uyandırmaktadır.

Sağlıklı tarım politikalarının oluşturulması, güncellenmesi, geliştirilmesi ve tarımsal desteklemelerin denetlenebilir, izlenebilir bir şekilde yürütülmesini sağlayan kayıt sistemidir. Devlet desteklerinden yararlanabilmek için Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıt yaptırma ve her sene güncelleme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu sayede çiftçilere yayımcıların ulaşabilmesi ve hangi çiftçinin ne şekilde ekim deseni olduğunu görebilmek mümkündür.

Çizelge 4.7. Çiftçi kayıt sistemine bağlı olma

Çiftçi kayıt sistemine bağlı olma	N	Oran (%)
Evet	125	98.4
Hayır	2	1.6
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.7’de araştırmaya katılan çiftçilerin çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olma durumları görülmektedir. Araştırma sonucunda çiftçilerin % 98.4’ünün çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olduğu, % 1.6’sının ise bu sisteme kayıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırmaya göre katılımcı çiftçilerin büyük çoğunluğunun çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olduğu saptanmıştır.

Kırsal kesimde bir bireyin statüsünün mensup olduğu ailenin topluluk içindeki konumuyla yakından ilgili olduğu kabul edilmektedir (Taluğ, 1982). İçinde yaşadığı toplumun üyelerinin özgür oylarıyla diğer bir deyişle seçim yoluyla yönetime gelmesi bireyin çevresinde sevildiğinin ve sayıldığıının göstergelerinden biridir (Tatlıdil, 1984).Yine Tatlıdil (1989). yapmış olduğu Yağmurlama Sulama Teknolojisinin Benimsenmesi ve Yayılması ile

ilgili araştırmasında köy yönetimine katılım ile yeni uygulamaların benimsenmesi arasında istatistiksel olarak bir fark olmadığını belirlemiştir.

Çizelge 4.8. Köy yönetimine katılım

Köy yönetimine katılım	N	Oran (%)
Evet	4	3.1
Hayır	123	96.9
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.8’de incelemeye katılan çiftçilerin ailelerinde köy yönetimine katılma durumları verilmektedir. İncelemeye göre çiftçilerin % 3.1’inin ailesinde köy yönetimine katılan kişi veya kişilerin olduğu, % 96.9’unun ise ailesinde köy yönetimine katılan kişi veya kişilerin olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda katılımcı çiftçilerin büyük çoğunluğunun ailesinde köy yönetimine katılan kişi veya kişilerin olmadığı görülmüştür.

Köy yönetimlerine katılımın düşük olması imece usulü iş yaptırılması, köyün sorunlarının belirlenip çözüm yollarının aranması, köy bütçesinin oluşturulması, anlaşmazlıkların çözülmesi, organik ilişkilerin geliştirilmesi gibi köyün kalkınmasına olumlu olacak etkilerin kazanımını engelleyebilir. Çiftçiler arasında karşılıklı ilişki ve işbirliğinin geliştirilmesi için köy yönetimine katılımın yüksek olması beklenen bir durumdur.

Çiftçilerin yeni üretim tekniklerini gereği gibi uygulayabilecek finansman gücüne sahip olması veya finansman kuruluşlarından finansman açığını kapatacak krediyi almaya koşullarının uygun olması istenen bir özelliktir.

Çizelge 4.9. Banka veya kooperatif kredisi kullanma durumu

Banka veya kooperatif kredisi kullanma durumu	N	Oran (%)
Evet	6	4.7
Hayır	121	95.3
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.9’da araştırmaya katılan çiftçilerin banka veya kooperatif kredisi kullanma durumları görülmektedir. Yapılan araştırmaya göre çiftçilerin % 4.7’sinin banka veya kooperatif kredisi kullandığı, % 95.3’ünün ise bu kredileri kullanmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun banka veya kooperatif kredisi kullanmadığı saptanmıştır.

Pamuk sektörü başta olmak üzere birçok tarımsal sektörde zaten kooperatifleşme zayıflamış bulunmaktadır. Gerek finansman temini gerekse örgütleşmenin getireceği rekabet gücünün artırılması için kooperatifleşme gerekli bir olgudur. Böyle koşulda zaten çiftçilerin

finansman desteği için kooperatiflerden faydalanması mümkün görünmemektedir. Banka kredilerinin de son zamanlarda çiftçilere yönelik olarak uyarlanma gayretleri dikkatimizi çekmektedir. Hasat zamanlarında mahsup edilmek şartıyla kredilendirme, kredili mazot desteği, kredi kartı temini gibi bazı uygulamalar dikkatleri çekmektedir. Ancak bu uygulamaların yüksek faizli olması şimdilik sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Hasat sezonlu ödeme planı çiftçinin gelirinin yıla yayılması açısından önem arz etmektedir.

Çizelge 4.10. Tarımsal yatırım yapma durumu

Tarımsal yatırım yapma durumu	N	Oran (%)
Evet	17	13.4
Hayır	110	86.6
Toplam	127	100.0

Yukarıdaki çizelgede araştırmaya katılan çiftçilerin son üç yıl içerisinde tarımsal yatırım yapma durumları verilmektedir. Yapılan araştırmada çiftçilerin % 13.4'ünün son üç yıl içerisinde tarımsal yatırım yaptığı, % 86.6'sının ise böyle bir yatırım yapmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda çiftçilerin büyük çoğunluğunun son üç yıl içerisinde tarımsal yatırımda bulunmadığı görülmüştür.

Tarımda yeniliklerin benimsenmesi çoğu zaman maliyetleri artıran bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden çiftçilerin gelir düzeyi sınırlayıcı bir faktör olarak çoğu zaman karşımıza çıkmaktadır. Özellikle yatırım niteliği taşıyan ve ilk maliyeti yüksek olan yenilik ve teknolojilerin benimsenmesinde gelir düzeyi öne çıkmaktadır. Gelir düzeyinin belirlenmesinde parasal rakamlar dikkate alınmamış ve çiftçiye doğrudan 3 seçenek sunulmuş (Düşük, Orta ve Yüksek) ve bunlardan birini seçmesi istenmiştir. Çizelgede de yatırım yapan işletmelerin genellikle büyük çapta arazi varlığına sahip işletmeler olduğu görülmektedir. İşletmelerin yaklaşık %72'sinin 100 dekarın altında bir arazi varlığına sahip olması yatırım imkânlarını olumsuz etkilemektedir. Zaten elde edilen gelirlerin geçim sınırları altında olan bu işletmelerin (yaklaşık % 86'sı düşük ve orta gelirde) ihtiyaçları olan yatırımlara kavuşması ve faydalanması ancak kooperatifleşme ile mümkün olacaktır. Bu da zaten zayıflamış olan kooperatifleşmenin gereğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.11. Çiftçilerin gelir düzeyi

Çiftçilerin gelir düzeyi	N	Oran (%)
Düşük	45	35.4
Orta	63	49.6
Yüksek	19	15.0
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.11’de araştırmaya katılan çiftçilerin gelir düzeyleri görülmektedir. İnceleme göre çiftçilerin % 35,4’ünün düşük, % 49,6’sının orta, % 15,0’inin ise yüksek gelir seviyesine sahip olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcı çiftçilerin büyük çoğunluğunun gelir seviyesinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Çiftçilerin gelir durumlarıyla arazi varlıkları kıyaslandığında düşük gelirli çiftçi grubunun 50 dekar ve altı arazi varlığına, orta gelir grubunun ise 50–150 dekar arazi varlığında yoğunlaştığı görülmektedir. 50 dekar arazi varlığına sahip işletmelerin gelir düzeyinin düşük olması normal görülebilir. Ancak orta gelir grubunun bu arazi varlığı ile gelir düzeyinin bu kadar düşük olması dikkat çekici bir durumdur. Bunda birçok faktörün etkili olduğu tahmin edilmekle beraber, çiftçilerin birim alandan istenilen geliri elde edememesi çalışmamızın konusu içerisinde yer almaktadır. Bu grup tarım işletmelerinin birim alandan daha yüksek verimi elde edebileceği sertifikalı tohumları kullanması, gelir düzeyinin artması açısından çok faydası olacaktır.

4.2. Pamuk Üretimi İle ilgili Sonuçları

Çizelge 4.12. Çiftçilerin en çok kullandıkları pamuk çeşitleri

Çiftçilerin en çok kullandıkları pamuk çeşitleri	N	Oran (%)
Beyaz altın	81	31.9
Erşan	57	22.4
Maraş	93	36.6
Sayar	21	8.3
Stonvil	1	0.4
Yerel	1	0.4

Araştırmada, pamuk üretimi yapan çiftçilerin kullandıkları çeşitler Çizelge 4.12’de incelenmiştir. İnceleme sonucuna göre çiftçilerin % 36.6’sı Maraş, % 31.9’u beyaz altın ve % 22.4’ü erşan çeşidini kullanmaktadırlar. Bunun yanında çiftçilerin % 8.3’ü sayar çeşidini tercih etmektedir. Özel sektör tarafından geliştirilen pamuk tohumlarının bu kadar çok fazla tutulmasının esas nedeni pazarlama kabiliyetinden kaynaklanmaktadır. Bunun yanında reklâm ve tanıtım atakları, çiftçiye daha hızlı ulaşabilme, ödeme kolaylıkları ve seçenekleri daha ucuz

ve kaliteli olsa da kamu üretimi tohumların önüne geçmektedir. Bu çerçevede kamunun rekabet etme şansı bulunmamaktadır. Ancak özel sektörle yapılacak olan satış sözleşmeleri yoluyla bu tohumluklar bayilik sistemine oturmuş olacak ve özel sektörün ticari kıvraklığıyla beraber daha fazla alanda kendini gösterecektir.

Çizelge 4.13. Üretimi yapılacak pamuk çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu

Üretimi yapılacak pamuk çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu	N	Oran (%)
Yeni geliştirilen	49	38.6
Geleneksel	78	61.4
Toplam	127	100.0

Çiftçilerin pamuk üretiminde tercih ettikleri ürün çeşidi incelendiğinde çiftçilerin % 61.4'ü gibi büyük bir kısmı geleneksel çeşitleri tercih ettiğini, % 38.6'sı ise yeni geliştirilen çeşitleri tercih ettiğini ifade etmişlerdir. Esasen bu tabloda çiftçilerimizin yenilikleri kabullenmede biraz kararsız davrandıkları görülmektedir. Bunun en büyük nedeni çiftçilerin iletişim araçlarından olması gerektiği gibi faydalanamadıklarını ortaya koymaktadır. Çiftçilerin yaklaşık %88'i haftada bir kez gazete okuması, okunan bu gazetelerde genellikle siyasi ve spor haberlerinin daha ön planda olması, yine %70'inin neredeyse hiç internet kullanmadığı, televizyon seyreden büyük çoğunluğun günlük haberler ve diziler seyrettiğini düşünecek olursak bu iletişim araçlarının yeniliklerin takibi amacıyla çok da fazla kullanılmadığını ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.14. Pamuk tohumu temin yeri

Pamuk tohumu temin yeri	N	Oran (%)
Araştırma enstitüsü	22	17.3
Pazar	8	6.3
Kendi tohumluğum	28	22.0
Tüccar	32	25.2
Çırçır	13	10.2
Diğer	24	18.9
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.14'den pamuk üretiminde, çiftçilerin %17.3'ü araştırma enstitüsünden, % 25.2'si tüccarlardan, % 22.0'ı kendi tohumluğundan tohumluk ihtiyaçlarını gidermekte olduğu anlaşılmaktadır. Çiftçilerin % 17.3 gibi bir kısmı araştırma enstitülerinde üretilen pamuk çeşitlerini tercih etmeleri, hem araştırma enstitüsünün çiftçilerin ihtiyaçlarına yönelik

araştırmalar yaptığını hem de çiftçilerin bir kısmının gelişime açık ve yenilikçi üreticilerden oluştuğunun bir göstergesi olabilir.

Kendi tohumluğunu üreten, çırçır işletmelerinden tohum temini yapan ve diğerk başkayollarından tohum temini yapan işletmelerin kullandıkları ve kullanacakları tohumlukların homojen olması beklenemez. Böyle işletmeler standart tohumluk kullanmıyor demektir. Standart tohumluk kullanmayan işletmelerin esasen verim ve kalite kayıpları yaşayacağı düşünülebilir. Homojen olmayan tohumluklardan üretilen pamukları hasat zamanları, verim ve kalite değerleri de homojen olmayacaktır. Bunun düzeltilmesi gerekmektedir.

Burada tüccardan kasıt birtakım tohumluk bayileridir. Bunlarla Araştırma Enstitüsü tarafından üretilen tohumlukları kullananların oranı ise %42,5 civarında kalmıştır. Ayrıca Pazar kavramı çiftçilerin kendi aralarında oluşturdukları ve birbirine kendi çeşitlerinin tohumluklarını sattıkları sistem olarak değerlendirilmiştir bu sisteme ara ara tüccarlarda dahil olmaktadır.

Çizelge 4.15. Pamuk tohumluğunu temin ederken karşılaşılan sorunlar

Pamuk tohumluğunu temin ederken karşılaşılan sorunlar	N	Oran (%)
Tohum yetersiz	28	22.0
Tohumluk fiyatlarının yüksek olması	81	63.8
Tohumların kalitesi iyi değil	18	14.2
Toplam	127	100.0

Pamuk üretiminde tohumluk tercih ederken karşılaşılan sorunlar Çizelge 4.15’de incelenmiştir. İnceleme sonucunda en fazla karşılaşılan sorun olarak % 63.8 ile tohumluk fiyatlarının yüksek olması gösterilmektedir. Bu sorunu % 22.0 ile yetersiz tohumluk ve % 14.2 ile tohumların kalitesinin düşük olması gösterilebilir.

Tohumluğun yetersiz olduğunu düşünmek pamuğun son birkaç yıldır yaşadığı sorunlarla ters düşmektedir. Son birkaç yıldan beri giriş bölümünde bahsi geçen ve pamuk ekim alanlarında yaşanan sıkıntıdan dolayı pamuk tohumluğu satışlarında azalmalar yaşanmış ve fiyatlarda %70’lere varan düşüşler ile stoklarda birikmeler olmuştur. Tohumların kalitesinin iyi olmadığını düşünen çiftçilerin büyük çoğunluğunun sertifikalı tohumluk kullanmayan çiftçiler olduğu düşünülmektedir. Ancak yine de bu oranla sertifikalı olmayan tohumları kullanan çiftçilerin oranları karşılaştırıldığında tohumluk kalitesini beğenmeyen çiftçilerin oranı beklenenin çok altında kalmıştır. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi son yıllarda pamukta yaşanan sorunlardan dolayı tohumluk fiyatlarındaki artış yerine azalmalar olmuştur. Elbette ki buna paralel olarak pamuk satış fiyatlarında da bir azalma olmuştur. Ancak

tohumluk fiyatlarındaki %70'lik artışa karşılık pamuk lif satış fiyatlarındaki %150'lik bir artış düşünüldüğünde tohumluk fiyatı düşük kalmaktadır.

Çizelge 4.16. Pamuk üretiminde sertifikalı tohum kullanma durumu

Pamuk üretiminde sertifikalı tohum kullanma durumu	N	Oran (%)
Evet	50	39.4
Hayır	77	60.6
Toplam	127	100.0

Pamuk üretiminde çiftçilerin sertifikalı tohum kullanımına ilişkin veriler Çizelge 4.16'da verilmiştir. Pamuk üreticilerin % 60,6'sı sertifikalı tohumu tercih etmezken, % 39,4'ü sertifikalı tohumu tercih etmektedir. Verim ve kalitenin artırılması sertifikalı tohumluk kullanmadan geçmektedir. Son yıllarda yapılan ıslah çalışmaları sonucunda lif verimi yüksek, lif uzunluğu iyi, lifleri dayanıklı, birtakım hastalık ve zararlılara mukavemetli çeşitler geliştirilmiştir. Bu ürünler tarla koşullarında homojen gelişim göstererek bakım ve yetiştirilmeleri daha ekonomiktir. Sertifikalı tohumluk kullanımı girdi kullanımında da azalmalara neden olacaktır. Böylelikle elde edilen ürünlerde homojen kalitede olacaktır. Kalitenin artmasıyla ürün satış fiyatlarında artış ve tarım işletmelerinin gelirinde bir artış olacaktır. Çizelge 4.16 verileri bize yayım faaliyetlerinin hızlandırılması ve pamuğa uygulanacak tarım politikasının gözden geçirilmesi gerektiği bilgisini vermektedir.

Çizelge 4.17. Sertifikalı tohum kullanılmamasının sebebi

Sertifikalı tohum kullanılmamasının sebebi	N	Oran (%)
Fiyatının yüksek oluşu	44	56.4
Üreticilerin bilgi eksikliği	2	2.6
Sertifikasız tohumun veriminin daha iyi olması	32	41.0
Toplam	78	100.0

Pamuk üreticisi çiftçilerin sertifikalı tohum kullanılmamasının sebepleri Çizelge 4.17'de açıklanmıştır. Çiftçilerin, % 56,4'ü sertifikalı tohumun fiyatının yüksek olması ve % 41,0'ı sertifikasız tohumun veriminin daha yüksek olmasını sertifikalı tohum kullanılmamasının sebebi olarak göstermektedirler. Sertifikalı tohumun verimindeki yüksekliği ve kalitesinden kaynaklanan satış fiyatı yüksekliğini düşünecek olursak fiyatının yüksekliğini tolere edecektir. Sertifikalı tohumluğun verim miktarının düşük olması yanlış bir kanaattir ve buda üreticilerin bilgi eksikliğinin az olması sonucu ile örtüşmektedir. Demek oluyor ki sertifikalı tohumun faydaları daha rahat anlatılabilir. Sertifikasız tohumun veriminin yüksek olması söz konusu olamaz. Bu ancak bölge ekolojisine uyum sağlamış olan çeşitlerin mukavemetleri ile ilgili bir durumdur. Şöyle ki bu geleneksek çeşitler bölge de bulunan

biyotik ve abiyotik koşullara dayanıklı olmuşlardır. Ancak dayanımı ışlah edilmiş bir tohumlukla sağlayıp buna verim ve kaliteyi de ekleyebiliriz. Bu ise ayrı bir ışlah çalışmasıyla giderilebilir.

Çizelge 4.18. Pamuk eşidi tercihi kararında etkili faktörler

Pamuk eşidi tercihi kararında etkili faktörler	N	Oran (%)
Verim durumu	84	66.1
Fiyat durumu	20	15.7
Pazar durumu	10	7.9
Kalite durumu	13	10.2
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.18’de çiftçilerin pamuk çeşidi tercihinde dikkate alınan faktörler verilmiştir. Çizelgeye göre verim, fiyat, Pazar ve kalite durumu göz önüne alınan temel faktörler olarak öne çıkmaktadır. Çiftçilerin % 66,1’i verimi, % 15,7’si fiyatı, %10,2’si kalite ve %7,9’u pazar durumunu dikkate alarak çeşit tercihinde bulunmaktadırlar. Son yıllarda yapılan ışlah çalışmaları verime ilaveten kalitenin de (lif uzunluğu, mukavemeti ve inceliği) artırılması amacıyla yoğunlaşmıştır.

Çizelge 4.19. Pamuk eşidi seçiminde görüşü alınan kişi yada kurumlar

Pamuk eşidi seçiminde görüşü alınan kişi yada kurumlar	N	Oran (%)
Kendi kararım	55	43.3
Komşu-arkadaş	4	3.1
Büyükler	3	2.4
nder iftiler	41	32.3
Köy muhtarları	1	0.8
Tarım ilçe müdürlüğü elemanları	6	4.7
Araştırma enstitüsü elemanları	17	13.4
Toplam	127	100.0

Çiftçilerin pamuk çeşidi seçiminde görüş aldıkları kişi veya kurumlar izelge 4.19’da verilmiştir. Buna göre çiftçilerin % 43.3’ kendi karar verdiğini ifade ederken, % 32.3’ nder çiftçilerden fikir aldıklarını beyan etmişlerdir. Bunun yanı sıra çiftçilerin % 13.4’ tarımsal araştırma enstitüsü elemanlarından faydalandıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.20. Pamuk seçiminde görüş alınan kişilerin, çiftçi yaş gruplarına göre dağılımı.

Düşünceler	Yaş Grupları			Oranlar
	22–40	41–50	51+	
Kendi kararım	5,5	34,5	60,0	100,0
Komşu-arkadaş	0,0	25,0	75,0	100,0
Büyükler	100,0	0,0	0,0	100,0
Önder çiftçiler	26,8	48,8	24,4	100,0
Köy muhtarları	0,0	100,0	0,0	100,0
Tarım ilçe müdürlüğü elemanları	50,0	50,0	0,0	100,0
Araştırma enstitüsü elemanları	17,6	52,9	29,4	100,0
Toplam	18,1	41,7	40,2	100,0

Pamuk tohumunun seçimi ile tarımsal yayım arasında sıkı bir ilişki olması beklenir. Ancak tablodan anlaşıldığı üzere pamuk tohumunun seçiminde tarımsal yayımın esas merkezi olan Tarım İlçe Müdürlükleri ile iletişim zayıf kalmıştır. Bunun nedeni ile ilgili kapsamlı bir araştırmanın yapılması faydalı olacaktır. Tarım İlçe Müdürlüklerinin yenilikleri yakından takip etmesi, araştırma enstitüleri ile ilgili yakın ilişki ve işbirliği içerisinde olması çiftçilerin bu yaklaşımını büyük oranda değiştirecektir.

Kendi kararını veren çiftçilerin yaş gruplarının 51'in üzerindeki kişilerde yoğunlaşması tecrübe ile ilişkili bir durumdur. Bu çiftçilerin zamanında büyüklerine, önder çiftçilere, tarım ilçe müdürlüklerine ve araştırma enstitülerine sorup tecrübe kazanmış kişiler olduğu düşünülmektedir.

Önder çiftçilerin pamuk tohumunun seçiminde etkin konumu tarımsal yayımda önder çiftçilerin kullanılmasının faydasına işaret etmektedir. Birçok tarımsal yayım projelerinde (Tarımsal Yayım ve Uygulamalı Araştırma Projesi TYÜAP) bu durum göz önünde bulundurulmuştur. Ne var ki bu tip projelerin günümüzde uygulama sayısı azalmıştır.

Araştırma Enstitüleri'nin pamuk tohumu seçimindeki etkisi düşük kalmıştır. Esasen tohum ıslahı çalışmalarında çiftçilerin görüşlerinin alınması ve çiftçi şartlarında deneme yapılması çok önemlidir.

4.3. Kırmızı Biber Üretimi İle ilgili Sonuçlar

Çizelge 4.21. En çok kullanılan biber çeşidi

En çok kullanılan biber çeşidi	N	Oran (%)
Geleneksel	1	0.4
Maraş1	67	26.4
Sena	101	39.8
Yerel	84	33.1
Benac	1	0.4

Çizelge 4.21’de Kahramanmaraş ve çevresinde yoğun bir şekilde üretimi yapılan biber çeşitlerinin % 39.8 ile sena, % 33.1 ile yerel çeşitler ve % 26.4 ile maraş1 çeşitleri olduğu görülmektedir. Üretimi yoğun yapılan bu çeşitlerden sena ve Maraş 1 Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsüne ait çeşitlerdir. Çizelgede yerel olarak ifade edilen çeşitler çiftçinin kendi üretimini yaptığı biberden elde ettiği tohumlukları ifade etmektedir, bu durum biber çeşidinin, tohum olarak ebeveyn özelliklerini kaybedinceye kadar devam edebilmektedir. Çünkü biberde %30 kadar yabancı dölleme görülmekte ve bu durum elde edilen tohumların tohumluk olarak kullanımına olanak sağlamaktadır.

Çizelge 4.22. Üretimi yapılacak kırmızı biber çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu

Üretimi yapılacak kırmızı biber çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumu	N	Oran (%)
Yeni geliştirilen	42	33.1
Geleneksel	85	66.9
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.22’de üretimi yapılacak kırmızı biber çeşidinin geleneksel veya yeni geliştirilen çeşit olma durumunu göstermektedir. Biber üretiminde tercih edilen ürünün geleneksel veya yeni geliştirilen olma durumu incelendiğinde, üreticilerin % 66.9’u geleneksel çeşitleri tercih etmektedirler. Bunun sebebi olarak çiftçilerin daha önceden üretimini yaptıkları tohumlardan hasat sonrası elde ettikleri tohumlukları açılım gösterinceye kadar, tekrar tekrar kullanma isteği gösterilebilir. Bunun yanında çiftçi piyasaya yeni giren veya ıslahı yeni yapılan tohumluğun verim hastalık ve zararlılara dayanıklılık gibi konularda kendini ispat etmesini beklemektedir. Bu safhada tarımsal yayımın ve tarımsal kurumların önemi açığa çıkmaktadır. Tohumlukların iyi tanıtılması çeşitli örnek demonstrasyonlar yapılarak çiftçinin üzerindeki bu güvensizliğin ve çekimsizliğin kaldırılması gerekir.

Çizelge 4.23. Kırmızı biber üretiminde tohumluk temin yeri

Tohumluk temin yeri	N	Oran (%)
Araştırma enstitüsü	34	26.8
Pazar	24	18.9
Kendi tohumluğum	21	16.5
Tüccar	30	23.6
Diğer	18	14.2
Toplam	127	100.0

Biber üretiminde tohumluk temin yeri Çizelge 4.23’de incelenmiştir. Çizelgeye göre biber üreticilerinin % 26.8’i araştırma enstitülerinden, % 23.6’sı tüccarlardan, % 18.9’u pazardan ve % 16.5’i kendi tohumluğundan, tohum temini yapmaktadırlar. Biber tohumluğunun temininde yüksek oranda tarımsal araştırma enstitülerinin tercih edilmesi, enstitünün çiftçilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte kaliteli, verimi yüksek ve hastalıklara karşı toleranslı çeşitler ıslah etmesinden kaynaklanmaktadır. Çizelge 4.23’de görülen kendi tohumluğum, Pazar, Tüccar şeklinde sıralanmış olan seçeneklerin tamamı çiftçinin kullandığı geleneksel tohumluğu ifade etmektedir bu tohumların tamamı herhangi bir teste tabi tutulmaksızın piyasaya sürülen safiyet ve çimlenme yüzdesi gibi testlerin yapılmadığı tohumluklardır.

Çizelge 4.24. Kırmızı biber tohumluk temininde karşılaşılan sorunlar

Tohumluk temininde karşılaşılan sorunlar	N	Oran (%)
Tohum yetersiz	24	18.9
Tohumluk fiyatlarının yüksek olması	86	67.7
Tohumların kalitesi iyi değil	17	13.4
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.24 Kırmızı biber tohumluğu temininde karşılaşılan sorunları göstermektedir. Tohumluk temininde karşılaşılan en sorun olarak tohumluk fiyatlarının yüksek oluşu, yetersiz tohumluğun olması ve kalite problemleri gösterilebilir. Anket sonuçlarına göre değerlendirildiğinde tohumluk fiyatının yüksek olması çiftçinin en büyük problemi olarak görülse de kaliteli tohumluklar bu fiyat farkını rahatlıkla kapatmaktadır. Tohumun yetersiz olduğu şeklinde cevap verenlerde ise enstitü dışında tohum temini yapmayan çiftçi gurubu olduğu düşünülmektedir. Yıllara göre enstitünün ekim desenine bağlı olarak tohumluk miktarı değişmekte ve tüm çiftçilerin tohumluk talepleri karşılanamamaktadır. Kalitesi iyi olmayan tohumlukların ise çiftçinin kendi tohumluğu veya tüccar vb. yerlerden temin edilen açılma göstermiş, safiyeti düşük veya çimlenme yüzdesi düşük tohumluklar olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.25. Kırmızı biber üretiminde sertifikalı çeşit kullanımı

Sertifikalı çeşit kullanımı	N	Oran (%)
Evet	30	23.6
Hayır	97	76.4
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.25 Kırmızı biber üretiminde sertifikalı tohum kullanma durumunu göstermektedir. Üreticilerin % 76.4'ü sertifikalı tohum kullanmamaktadır. Bunun yanı sıra kırmızı biber üretimi yapan çiftçilerin % 23.6'sı sertifikalı kırmızı biber tohumu kullandıklarını belirtmişlerdir. Sertifikalı kırmızı biber tohumu satışı yapılmamaktadır. Buna rağmen çiftçilerin sertifikalı tohum kullandıklarını ifade etmeleri, sertifikalı tohumluk hakkında bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir. Sertifikalı tohumluklar daha çabuk çimlenmekte ve gelişimi daha hızlı olmaktadır, ancak biber de sertifikalı tohumluk sayısı çok az olup fiyatları yüksektir.

Çizelge 4.26. Kırmızı biber üretiminde sertifikalı çeşit kullanılmamasının nedenleri

Sertifikalı çeşit kullanılmamasının nedenleri	N	Oran (%)
Fiyatının yüksek oluşu	67	67.0
Üreticilerin bilgi eksikliği	1	1.0
Bulunamaması	1	1.0
Sertifikasız tohumun veriminin daha iyi olması	31	31.0
Toplam	100	100.0

Çizelge 4.26'da görüleceği üzere sertifikalı tohum kullanmama sebebi olarak üreticilerin % 67.0'ı fiyatının yüksek oluşunu, % 31'i sertifikasız tohumun veriminin daha iyi olmasını göstermektedirler. Sertifikalı tohumluğun veriminin yerel çeşitlerden düşük olduğu kanaati yerleşmiş ancak bu yaklaşım yanlıştır. Çiftçilerin sertifikalı tohumluklar hakkındaki bilgisizliğini ortaya koymaktadır. Bu durum çalışılması gereken konulardan bir tanesidir. Tarım Bakanlığı teknik personelinin tohumluk ve benzeri konularda yayım faaliyetlerine ağırlık ve öncelik verilmesi gerekmektedir.

Çizelge 4.27. Kırmızı biber çeşit seçiminde etkili faktörler

Çeşit seçiminde etkili faktörler	N	Oran (%)
Verim durumu	94	74.0
Fiyat durumu	16	12.6
Pazar durumu	7	5.5
Kalite durumu	10	7.9
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.27’de Kırmızı biber çeşit seçimine etki eden faktörler gösterilmektedir. Biber seçimi kararında etkili olan faktörler incelendiğinde üreticilerin % 74.0’ı verim durumunu en önemli faktör olarak görürken, % 12,.’sı fiyat, % 7.9’u kalite ve % 5.5’i Pazar durumunu göz önüne aldıklarını belirtmektedirler. Anket yapılan çiftçilere bu ve benzeri sorular sorulduğunda alınacak cevaplar genelde aynıdır. İlk olarak kullanılacak tohumluğun verim durumu ve pazar durumu göz önüne alınır ancak kırmızı biberde pazar sorununun olmamasından dolayı alınan sonuçlar verim durumu olarak çıkmıştır. Nitekim tarım ekonomisinde girdilerin minimizasyonu ve verimin maksimizasyonu esas alınmaktadır.

Çizelge 4.28. Kırmızı biber çeşit seçiminde görüşü alınan kişi ya da kurumlar

Çeşit seçiminde görüşü alınan kişi ya da kurumlar	N	Oran (%)
Kendi kararım	64	50.4
Komşu-arkadaş	1	0.8
Büyükler	2	1.6
Önder çiftçiler	35	27.6
Tarım ilçe müdürlüğü elemanları	7	5.5
Araştırma enstitüsü elemanları	18	14.2
Toplam	127	100.0

Biber seçiminde görüşü alınan kişi yada kurumların başında % 50.4 ile çiftçinin kendi kararı gelmektedir. Bunu % 27.6 ile önder çiftçiler, %14.2 ile tarımsal araştırma enstitüsü elemanları takip etmektedir. Herhangi bir tarımsal üretim faaliyetinde üreticiler öncelikle bu faaliyeti daha önceden gerçekleştirmiş olan önder çiftçileri görüş alacak kişi olarak seçmektedirler. Bu kişiler çiftçinin en kolay ulaşabildiği ve sohbet havasında geçen bilgi alışverişi niteliği taşımaktadır. Tarım kuruluşları ise gerek yerleşim alanına yakın olmaması gerekse rahat olarak bilgi alamamaları gibi nedenlerle daha az tercih edilen görüş alma kaynaklarıdır.

4.4. İletişim Davranışları

Çizelge 4.29. Gazete ya da dergi okuma sıklığı

Gazete ya da dergi okuma sıklığı	N	Oran (%)
Her gün	38	29.9
Haftada birkaç kez	73	57.5
Ayda birkaç kez	7	5.5
Yılda birkaç kez	2	1.6
Neredeyse hiç okumam	7	5.5
Toplam	127	100.0

Çizelge 4.29’da anket yapılan çiftçilerin gazete ya da dergi okuma sıklıkları gösterilmiştir. Çiftçilerin % 57,5’i haftada birkaç kez, % 29,9’u her gün gazete okumaktadır. Çiftçilerin büyük çoğunluğunun haftanın en az birkaç gününde basılı yayını takip ettiği tespit edilmiştir. Esasen günlük gazete okuyan %29,9’luk bir kitlenin varlığı iyi bir tablodur. Şehir hayatında bile bu oranları görmek zor iken köy hayatında günlük gazeteyi okuyabilmek gelişen olayları ve gündemi takip etmek açısından önemlidir. İletişim araçlarını etkili kullanmak, tarım işletmelerini ilgilendiren gündemi takip edip pozisyon almak açısından çok önemlidir. Tarım sektöründeki arz talep ilişkisindeki esnekliğin düşüklüğü, girdi fiyatlarındaki ani değişimler, uygulanan tarım politikalarındaki değişiklikler bununla ilgili birtakım siyasi kararlar ancak bu yolla takip edilip anlaşılabilir.

Çizelge 4.30. Televizyon izleme sıklığı

Televizyon izleme sıklığı	N	Oran (%)
Her gün	103	81.1
Haftada birkaç kez	24	18.9
Toplam	127	100.0

Çiftçilerin televizyon izleme sıklıkları Çizelge 4.30’da incelenmiştir. Çizelge 4.30’a göre çiftçilerin % 81.1’i her gün ve % 18.9’u ise haftada birkaç kez televizyon izlemektedir. Bu iletişim aracı genellikle günümüzde eğlence amaçlı kullanılmaktadır. Bilimsel ve araştırmacı amaçla kullanım aile içi durumlardan kaynaklanan sebeplerle (çocukların eğlence amaçlı seyri vb.) kullanımı zordur. Ancak yine de günlük gelişmelerin takibi açısından çiftçilerin gündemi takibi açısından önemlidir.

Çizelge 4.31. İnternet kullanma sıklığı

İnternet kullanma sıklığı	N	Oran (%)
Her gün	4	3.1
Haftada birkaç kez	19	15.0
Ayda birkaç kez	16	12.6
Yılda birkaç kez	8	6.3
Neredeyse hiç kullanmam	80	63.0
Toplam	127	100.0

Çiftçilerin internet kullanma sıklıkları Çizelge 4.31’den incelediğinde, çiftçilerin % 63,0’ı interneti hiç kullanmadığını, % 15’i haftada birkaç kez ve % 12,6’sı ayda birkaç kez kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu iletişim aracı eğer çiftçinin eğitim seviyesi ve becerisi yeterliyse bilimsel bilgi taramaya oldukça müsaittir. Bütün araştırmacıların bile en önemli tarama ve iletişim aracı olan internetin çiftçiler tarafından etkin kullanımı çiftçinin ufkunu açacaktır. İnternet kullanımı ülke ile sınırlı olmayıp gerçek anlamda dünya çapında bir hal almıştır. Böylelikle sadece ülkemizdeki gelişmeler takip edilmeyip dünyadaki gelişmeler de araştırılabilir. İnternet kullanıcı sayısının az olması çiftçilerimizin internete bakış açısının hala soğuk olduğu anlamına gelmektedir. Burada internet sunucusu firmaların çiftçilerimize uygun tarifeleri sunması gereğini söyleyebiliriz.

Çizelge 4.32. Tarım il müdürlüğü, ilçe müdürlüğü veya tarımsal araştırma enstitüsü müdürlüklerini ziyaret etme sıklığı

Tarım il müdürlüğü, ilçe müdürlüğü veya tarımsal araştırma enstitüsü müdürlüklerini ziyaret etme sıklığı	N	Oran (%)
Ayda birkaç kez	30	2.4
Yılda birkaç kez	69	54.3
Neredeyse hiç	55	43.3
Toplam	127	100.0

Tarım il ve ilçe müdürlükleri ve araştırma enstitüsünü ziyaret etme sıklıkları, Çizelge 4.32’de incelenmiştir. İnceleme sonucunda çiftçilerin % 54,3’ü yılda birkaç kez, % 43,3’ü ise neredeyse hiç ziyaret etmediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç çiftçilerin tarımsal üretim konusunda uzman kişilerden bilgi almak için ziyaret etmediklerini göstermektedir. Tarımsal yeniliklerin takibi açısından bu kurumların ziyaret edilmesinin az olması yayım faaliyetlerinin gereği gibi yapılamadığını ortaya koymaktadır.

Çizelge 4.33. Ziraat fakültesini ziyaret etme sıklığı

Ziraat fakültesini ziyaret etme sıklığı	N	Oran (%)
Yılda birkaç kez	11	8.7
Neredeyse hiç	116	91.3
Toplam	127	100.0

Çiftçilerin Ziraat Fakültesini ziyaret etme sıklığı Çizelge 4.33’de verilmiştir. Çiftçilerin % 91,3’ü Ziraat Fakültelerini hiç ziyaret etmediklerini belirtmişlerdir. Bu oran tarım il ve ilçe müdürlüklerinden daha yüksek düzeydedir. Çiftçiler ziraat fakültesinden daha rahat bir şekilde il ve ilçe müdürlüklerini ziyaret edebilmektedir. Ziraat fakülteleri YÖK’ün belirlediği esaslar çerçevesinde eğitim öncelikli bir kurumdur. Esasen çiftçilerin bu anlamda muhatabı değildir. Ziraat fakültelerinde yapılan araştırma çalışmaları bile direkt olarak çiftçi şartlarına uygulanacak özellikte olmayabilir. Burada esas görev araştırma enstitülerine düşmektedir. Ziraat fakülteleriyle ilişki ve işbirliği içerisinde araştırma ve planlama çalışmaları yaparak bu çalışma sonuçlarını Tarım İl Müdürlükleriyle paylaşması gerekmektedir. Ayrıca çalışma sonuçlarını çiftçi ihtiyaçlarına göre uyarlamak ve planlamak esasen araştırma enstitülerinin görevi olmalıdır. Ziraat Fakültelerine düşen görev ise öncelikle eğitim olmakla beraber araştırma enstitülerine bilimsel ve teknik altyapı desteğini sunmak olmalıdır. Sonuç olarak çiftçilerin Ziraat Fakültelerine planlı ve düzenli ziyaretler yapması beklenen bir durum olmamalıdır.

Çizelge 4.34. Kırmızı biber ve Pamuk üretimiyle ilgili herhangi bir yayım faaliyetine katılım

Kırmızı Biber İle ilgili yayım faaliyetine katılım	N	Oran (%)
Evet	49	38.6
Hayır	78	61.4
Pamuk İle ilgili yayım faaliyetine katılım	N	Oran (%)
Evet	100	20.9
Hayır	27	79.1

Çiftçilerin yayım faaliyetlerine katılma durumları Çizelge 4.34’de incelenmiştir. İnceleme sonucunda kırmızıbiber üretimi ile ilgili yayım çalışmalarına çiftçilerin % 38.6’sı katılırken, pamuk ile ilgili yayım çalışmalarına % 29.1’i katılım göstermiştir. Yayım faaliyetleri ile ilgili olarak çıkan bu sonuç eksikliklerin olduğu kanaatini uyandırmaktadır. Yayım faaliyetlerinde yerel iletişim kanalları ve çiftçiye kendi yerleşim alanında sunulan tanıtımlar ve bunun yanında yapılacak demostrasyon çalışmaları etkili olacaktır.

4.5. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsünde Geliştirilen Kırmızı Biber ve Pamuk Tohumlarının Benimsenme Düzeyi İle Sosyoekonomik Özellikleri ve İletişim Davranışları Arasındaki İlişki

Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilen kırmızı biber tohumlarının çiftçiler tarafından benimsenme durumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki t testi metodu ile incelenmiştir. Bu test, iki örneklem grubu arasında ortalamalar açısından fark olup olmadığını araştırmak için kullanılmakta olup, bir gruptaki ortalamanın diğer gruptaki ortalamadan önemli derecede farklı olup olmadığını belirler.

Çizelge 4.35. Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki farklılık

Sosyo-ekonomik özellikler		N	Ort	SD	t	p
Eğitim Seviyesi	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	2.18 1.97	0.59 0.35	2.233	0.027
Kooperatif Üyeliği	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	0.05 0.06	0.21 0.23	-0.217	0.829
ÇKS Kaydı	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	1.00 0.98	0.00 0.14	0.648	0.518
Köy Yönetimine Katılım	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	0.05 0.03	0.21 0.17	0.409	0.683
Kredi Kullanma Durumu	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	0.00 0.06	0.00 0.23	-1.146	0.254
Tarımsal Yatırım Yapma Durumu	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	0.23 0.11	0.43 0.32	1.415	0.159
Gelir Düzeyi	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	1.95 1.76	0.72 0.67	1.206	0.230
Yaş Durumu	Benimseyen Benimsemeyen	22 105	1.86 2.29	0.71 0.72	-2.564	0.012

Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikler arasındaki farklılıklar Çizelge 4.35’de verilmiştir.

T testinde eğitim düzeyine ilişkin değişken 1= Okuma yazma bilmiyor, 2= İlköğretim mezunu, 3= Lise mezunu ve 4= Yüksekokul ve Üniversite mezunu olmak üzere 4 grupta değerlendirilmiştir. Gelir düzeyi 1= Düşük, 2= Orta ve 3= Yüksek olarak 3 grupta değerlendirilmiştir. Aynı şekilde yaş durumu 1= 22-40 yaş arası, 2= 41-50 yaş arası ve 3= 51 ve üzeri olarak 3 grupta değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan çiftçilerin pamuk tohumu benimseme durumu ile eğitim seviyeleri ve yaş durumu arasında istatistikî açıdan önemli farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bunun yanında kooperatif üyeliği, ÇKS kaydı, köy yönetimine katılım, kredi kullanma durumu, tarımsal yatırım yapma durumu ve gelir düzeyleri arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

T-testi sonucuna göre, eğitim seviyesi yüksek çiftçilerin pamuk tohumunu benimseme durumunun artış gösterdiği tespit edilmiştir. Nitekim tarımda yeniliklerin benimsenmesi üzerine yapılan çalışmalar da bunu desteklemektedir. Eğitim düzeyinin benimseme üzerine olan etkilerinin araştırıldığı 275 çalışmadan 204'ünde eğitimin benimseme üzerine olumlu etkisi olduğu ortaya konmuştur (Rogers, 1983).

Yaş durumuna göre ise incelediğimizde, daha genç çiftçilerin pamuk tohumunu benimseme durumunun artış gösterdiği saptanmıştır. 1978 yılında Tatlıdil tarafından yapılan bir araştırma da Köy Kalkınma Kooperatiflerinin benimsenmesi ile yaş arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı sonucuna varmıştır.

Aynı şekilde Rogers 1983 yılında, yeniliklerin benimsenmesinde erken ve geç benimseyenler arasında yaş açısından bir farklılık olmadığı sonucuna varmıştır. Konu ile ilgili yapılan 228 araştırmanın 110 tanesinde herhangi bir ilişki olmadığı 44 çalışmada gençlerin daha erken benimsediği ve 74 çalışmada ise daha yaşlı kesimin daha erken benimsediği sonucuna varılmıştır.

Bu sonuç, önceki çalışmalarda belirtilen, eğitim seviyesi yüksek ve daha genç çiftçilerin yeniliklere daha açık olduğu sonucu ile paralellik göstermektedir.

Çizelge 4.36. Kırmızı biber çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki farklılık

Sosyo-ekonomik özellikler		N	Ort	SD	t	p
Eğitim Seviyesi	Benimseyen	34	2.12	0.48	1.850	0.067
	Benimsemeyen	93	1.97	0.38		
Kooperatif Üyeliği	Benimseyen	34	0.06	0.24	0.110	0.913
	Benimsemeyen	93	0.05	0.23		
ÇKS Kaydı	Benimseyen	34	1.00	0.00	0.858	0.393
	Benimsemeyen	93	0.98	0.15		
Köy Yönetimine Katılım	Benimseyen	34	0.00	0.00	-1.226	0.222
	Benimsemeyen	93	0.04	0.20		
Kredi Kullanma Durumu	Benimseyen	34	0.06	0.24	0.369	0.713
	Benimsemeyen	93	0.04	0.20		
Tarımsal Yatırım Yapma Durumu	Benimseyen	34	0.26	0.45	2.671	0.009
	Benimsemeyen	93	0.09	0.28		
Gelir Düzeyi	Benimseyen	34	1.74	0.67	-0.597	0.551
	Benimsemeyen	93	1.82	0.69		
Yaş Durumu	Benimseyen	34	1.88	0.64	-3.258	0.001
	Benimsemeyen	93	2.34	0.73		

Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikler arasındaki farklılıklar Çizelge 4.36'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan çiftçilerin kırmızı biber tohumunu benimseme durumu ile tarımsal yatırım yapma durumu ve yaş durumu arasında istatistikî açıdan önemli farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bunun yanında eğitim seviyesi kooperatif üyeliği, ÇKS kaydı, köy yönetimine katılım, kredi kullanma durumu ve gelir düzeyleri arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

T testi sonucuna göre, yaş durumuna göre ise incelediğimizde, daha genç çiftçilerin kırmızı biberde çeşit seçmeyi benimseme durumunun artış gösterdiği saptanmıştır.

Çizelge 4.37. Pamuk çeşitlerinin benimsenme durumu ile iletişim davranışları arasındaki farklılık

İletişim davranışları		N	Ort	SD	t	p
İnternet kullanma sıklığı	Benimseyen	22	2.64	1.29	3.111	0.002
	Benimsemeyen	105	1.73	1.23		
Tarım il, ilçe, araştırma enstitülerini ziyaret sıklığı	Benimseyen	22	2.86	0.35	2.673	0.009
	Benimsemeyen	105	2.53	0.56		
Zir. Fak. Ziyaret sıklığı	Benimseyen	22	2.23	0.43	2.629	0.010
	Benimsemeyen	105	2.06	0.23		
Gazete ya da dergi okuma sıklığı	Benimseyen	22	4.27	1.08	1.216	0.226
	Benimsemeyen	105	4.00	0.93		
Televizyon izleme sıklığı	Benimseyen	22	4.91	0.29	1.290	0.199
	Benimsemeyen	105	4.79	0.41		

Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikler arasındaki farklılıklar Çizelge 4.37’de verilmiştir. Araştırmaya katılan çiftçilerin pamuk çeşitlerini benimseme durumu ile internet kullanma sıklığı, tarım il, ilçe ve enstitüleri ziyaret etme sıklığı ve ziraat fakültesini ziyaret etme sıklığı arasında istatistikî açıdan önemli farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gazete ya da dergi okuma sıklığı ve televizyon izleme sıklığı ile benimseme durumları arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

İnternet kullanma sıklığı fazla olan çiftçilerin yenilikleri benimseme oranları, internet kullanma sıklığı az olan çiftçilere göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Tarım il, ilçe, araştırma enstitüleri ve ziraat fakültelerini ziyaret etme sıklıkları yüksek olan çiftçilere, daha az ziyaret eden çiftçilere göre benimseme oranları daha yüksek bulunmuştur.

Çizelge 4.38. Kırmızı Biber çeşitlerinin benimsenme durumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki

İletişim davranışları		N	Ort	SD	t	p
Televizyon izleme sıklığı	Benimseyen	34	4.94	0.24	2.294	0.023
	Benimsemeyen	93	4.76	0.43		
İnternet kullanma sıklığı	Benimseyen	34	2.62	1.33	4.112	0.000
	Benimsemeyen	93	1.62	1.16		
Tarım il, ilçe, araştırma enstitülerini ziyaret sıklığı	Benimseyen	34	2.91	0.45	4.331	0.000
	Benimsemeyen	93	2.47	0.52		
Zir. Fak. Ziyaret sıklığı	Benimseyen	34	2.18	0.39	2.201	0.030
	Benimsemeyen	93	2.05	0.23		
Gazete ya da dergi okuma sıklığı	Benimseyen	34	4.15	0.99	0.708	0.480
	Benimsemeyen	93	4.01	0.95		

Pamuk çeşidi benimseme durumu ile sosyo-ekonomik özellikler arasındaki farklılıklar Çizelge 4.38’de verilmiştir. Ölçeklemede 5 likert ölçeği kullanılmış ve 1=Neredeyse hiç, 2=yılda birkaç kez, 3=ayda birkaç kez, 4=haftada birkaç kez, 5=her gün olarak kodlanmıştır.

Araştırmaya katılan çiftçilerin kırmızı biberi benimseme durumu ile televizyon izleme sıklığı, internet kullanma sıklığı, tarım il, ilçe ve enstitüleri ziyaret etme sıklığı ve ziraat fakültesini ziyaret etme sıklığı arasında istatistikî açıdan önemli farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gazete ya da dergi okuma sıklığında benimseme durumları arasında herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir.

Televizyon izleme, internet kullanma, Tarım il, ilçe, araştırma enstitüleri ve ziraat fakültelerini ziyaret etme sıklıkları ile kırmızı biber tohumlarını benimseme durumları arasında önemli farklılıklar saptanmıştır. Araştırma sonucuna göre, televizyon izleme, internet kullanma, Tarım il, ilçe, araştırma enstitüleri ve ziraat fakültelerini ziyaret etme sıklığı artan çiftçilerin benimseme durumu, diğer çiftçilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Burada benimseme üzerine etkili olduğu tespit edilen televizyon izleme ve internet kullanma bir çeşit yayım faaliyetine katılım olarak değerlendirilebilir. Çiftçilerle ilgili televizyon programları ve ilgili internet siteleri çiftçinin yenilikleri benimsemesi üzerine olumlu etkiler sağlamaktadır.

Aynı şekilde tarım kuruluşlarını ve ziraat fakültelerine yapılan ziyaretler burada görevli teknik personel ve akademisyenler tarafından çiftçinin yeniliklere yönlendirildiği ve benimsemesi üzerine olumlu etkileri olduğu sonucunu doğurmaktadır. Benimseyenler, benimsemeyenlere oranla daha katılımcı, sosyal sisteme uyumlu, kitle haberleşme araçlarına karşı daha ilgili, yayım elemanları ile daha sıkı ilişkiler içinde bulunan bireylerdir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Doğu Akdeniz geçiş havzasında bulunmasından dolayı, farklı iklim şartlarına uygun çeşitler üzerinde araştırmalar yapmaktadır. Yapılan araştırmalar, yöre ve bölge çiftçileri tarafından pratikte uygulanabilir özelliktedir. Enstitü tarafından yapılan önemli ıslah çalışmalarının başında, pamuk, kırmızı biber, fasulye, nohut ve buğday gibi ürünler gelmektedir.

Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından tescil edilen ve Türk tarımına sunulan pamuk ve kırmızıbiber çeşitlerinin yöre çiftçisi tarafından benimsenme durumları incelenmiş ve sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Yörede kullanılan toplam kırmızıbiber tohumlarının %26,8'ini, pamuk tohumlarının ise %17,3'ünü Enstitü tarafından tescil edilen çeşitler oluşturmaktadır. Elde edilen bu oranlar enstitü tarafından tescil edilen pamuk ve biber çeşitlerinin yöre çiftçisi tarafından benimsendiğini göstermektedir.

Çiftçilerin ıslah ve tescil edilmiş olan pamuk ve kırmızıbiber çeşitleri hakkındaki bilgi kaynakları sonuçları incelendiğinde, pamuk üreticisi çiftçilerin %43,3'ü ve biber üreticilerinin 50,4'ü kendi kararına göre hareket etmekte iken, pamuk çiftçilerinin %13,4'ü, biber çiftçilerinin ise %14,2'si Araştırma Enstitüsünden bilgi almakta ve aldıkları bilgiye göre karar vermektedirler.

Kahramanmaraş'ta biber ve pamuk üreticisi çiftçiler üretim miktarını ve kalitesini direk olarak etkilediğinden dolayı tohumluk konusunda hassas davranmaktadırlar. Tohumluk konusunda tüm çiftçiler gibi, biber ve pamuk üreticisi çiftçilerde bir takım sorunlar yaşamaktadırlar. Her iki üründe de tohumluk konusunda ortaya çıkan en önemli sorun tohumluk fiyatlarının yüksek olması ve yetersiz tohum miktarıdır.

Enstitü tarafından tescil edilen biber ve pamuk çeşitlerinin benimseme durumu ile sosyoekonomik özellikler ve iletişim davranışları bakımından karşılaştırılmıştır. Sosyoekonomik özellikler ile benimseme durumu arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için ki-kare analizi yapılmak istenmiş fakat elde edilen verilerin özelliği ki-kare analizini yapmak için yeterli olmadığından bu sonuçlar verilmemiştir.

İletişim davranışları ile benimseme durumları arasındaki ilişki incelendiğinde, pamuk üreticilerinde gazete, dergi okuma sıklığı ve televizyon izleme sıklığı ile benimseme durumu arasında istatistikî açıdan anlamlı farklılık saptanamamıştır. Bunun dışında kalan tüm özellikler ile benimseme durumu arasında istatistikî açıdan önemli farklılık tespit edilmiştir

($p<0,05$). İnternet kullanma sıklığı, Tarım İl, İlçe Müdürlükleri ve Ziraat Fakültelerini ziyaret etme sıklığı arttıkça çiftçilerin pamuk tohumlarını benimseme durumu da yükselmektedir.

Kırmızı biber tohumlarını benimseme durumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki incelendiğinde ise; televizyon izleme sıklığı, internet kullanma sıklığı, tarım il ve ilçe müdürlüklerini ve ziraat fakültelerini ziyaret etme sıklıkları arttıkça çiftçilerin kırmızı biber tohumlarını benimseme durumları da artış göstermektedir.

Tarımın ekonomik gelişmeye katkısını artırmak sektörde teknoloji ve yeniliklerin ve kaliteli tohumluk kullanımının yaygınlaştırılmasıyla mümkündür. Tarım sektöründe meydana gelen gelişmeler ve üretim artışları ülkemizin tarım politikasıyla uyuşmakta kendine yeter bir ülke olma yolunda atılacak önemli adımlardandır. Ayrıca tarım sektöründen hammadde sağlayan sanayi işletmelerine ve teknolojilerin yeniliklerin benimsenmesi tarıma, sanayi sektöründen teknoloji transferi bakımından önemlidir.

Ülkemizde tarımsal yayım hizmetlerine talep istenilen düzeyde değildir. Tarımsal yayım hizmetleri değişen koşullara uyum gösterememekte ve yetersiz kalmaktadır. Yayım hizmetlerinde talebi kısıtlayan nedenler arasında, tarım işletmelerinin küçük ve parçalı oluşları, eğitim düzeyinin yetersizliği, çiftçi örgütlerinin çok sınırlı sayıda olması ve uygulanan tarım politikalarının, çiftçilerin geleceğe güvenle bakmasını sağlayacak ve onları bilgi almaya yöneltecek nitelikte olmaması şeklinde sıralanabilir.

Tarımsal yayımın değişen koşullara uyum gösterememesinin ve yetersiz kalmasının nedenleri arasında, tarımsal yayıma ayrılan kaynakların yetersiz ve yerinde kullanılmayışı, yayım elemanları sayısının yeterli olmaması, kadınlara yönelik yayım hizmetlerinin yetersizliği, üretim teknikleri dışındaki, pazarlama, pazar araştırması, işletmecilik ve doğal kaynakların korunması gibi konuların tarımsal yayımda ihmal edilmiş olması şeklinde açıklanabilir.

Çiftçilerin kırmızı biber ve pamuk üretimi ile ilgili katıldığı yayım çalışmaları incelenmiştir. Üreticilerin büyük bir kısmı herhangi bir yayım çalışmasına katılmamışlardır. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü her yıl bahçe ve tarla günleri organize ederek tescil ettiği tohumları çiftçilere tanıtmaktadır. Ancak yapılan yayım faaliyetleri yeterli olmamakta bu faaliyetlere ayrıca görsel ve yazılı yerel basın dahil edilmeli bu kaynaklardan da aktif olarak yararlanılmalıdır. Nitekim Enstitü Müdürlüğünce Tanıtıma dayalı el broşürleri basılarak ve web sitesinden güncel olarak çeşitli yayım faaliyetleri yapılmaktadır. Çiftçilerle yapılan ikili görüşmelerden de anlaşılmıştır ki çiftçi yenilikleri zor

benimsemekte ve piyasaya giren her türlü tohumluğun kendini çiftçiye bir şekilde ispat etmesi gerekmekte bu aşamada ise Tarım Kuruluşlarına ve Ziraat Fakültelerine iş düşmektedir. Konu ile ilgili yapılan örnek çalışmalar Enstitü ekilişleri veya yapılan demostrasyon çalışmaları yakından takip edilmekte ve buradan alınan sonuçlar netleştikten sonra çiftçi tohumluğu kullanıp kullanmayacağına karar vermektedir.

Organizasyon eksiklikleri giderilerek yayımı yapan personelin eksikliklerini gidermek, böylelikle motivasyonunu artırmak, motivasyonunun artmasıyla da çiftçiye yenilikleri daha iyi benimsetebilmek ve yayılmasını sağlamak çözülmesi gereken bir başka konudur.

Çiftçilere verilen destekleme uygulamalarının içine yayım hizmetleri de katılmalı ve yayım faaliyetlerine katılan çiftçilere destekleme primi ödenerek yayım hizmetlerinde aktif rol oynamaları sağlanmalıdır.

Son yıllarda tohumluklar üzerine yapılan spekülasyonlar ve ülkemizin tohumluk için yurtdışına ödediği para miktarları dikkate alındığında bu çalışmalar ayrı bir önem kazanmaktadır.

Kitle iletişim araçlarını daha etkin kullanımın sağlanması çok önemli bir konudur. Özellikle çiftçilerimizin interneti daha verimli ve etkin kullanımının sağlanması gerekmektedir. Bunun için internet sunucusu firmaların çiftçilere özel kampanyalar geliştirmesi, resmi kurumları çiftçilere özel sayfalar oluşturmaları ve çiftçilerin de bu sayfaları düzenli olarak takip etmesi sağlanmalıdır. Bu iletişimi sadece tarım konusuyla sınırlı tutmayıp köy sosyal hayatının diğer sorunlarının çözümü (Köy kadını, köy çocuğu, ev ekonomisi, bilimsel ve sosyal sanal etkinlikler vb.) konularına da çeşitlendirmek gerekmektedir.

Yeniliklerin benimsenmesinde genç çiftçiler daha arzu ve istekli olarak bulunmuştur. Yeniliklerin takibi modern kitle iletişim araçlarıyla daha da geliştirilebileceği düşünülecek olursa önümüzdeki zamanlarda çiftçilikle uğraşan kesimin daha genç nüfustan oluşma gereği ortaya çıkmaktadır. Tarım işletmelerinin işletim ve yönetiminin gençlere devredilmesi modern tarım yöntemlerinin kullanımının yaygınlaştırılmasında daha etkin olacağı şüphesizdir.

KAYNAKLAR

- Açıl, A.F., 1977. Tarımsal Ürün Maliyetlerinin Hesaplanması ve Memleketimiz Tarımsal Ürün Maliyetindeki Gelişmeler, A.Ü.Z.F. Yayınları: 665, Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 91, Şark Matbaası, Ankara
- Akıncı, S., Akıncı, İ.E., 1999. Kahramanmaraş Kırmızı Biber Yetiştiriciliğinin Sorunları. Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği Karşısında Kahramanmaraş Biberinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. 6 Mart 1999. Kahramanmaraş
- Aktaş, Y., Işgın, T., Kara, F.Ö., Karaduman, T., 2005. An Analysis of the Adoption and Diffusion Process of Cumin Growing in Şanlıurfa and Contribution to the Theory and Practice, Proceedings of the 17th European Seminar on Extension Education, İzmir-Turkey, pp:343-349
- Aydın, R., 1992. Tokat İlinde Seçilmiş Bir Yörede Tarımsal Yeniliklerin Benimsenmesi ve Uygulanmasında Etkili Olan Başlıca Sosyo-Ekonomik Faktörler Üzerine Bir Araştırma, E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Anonim, 2007. Kahramanmaraş İl Tarım Müdürlüğü. www.kahramanmarastarim.gov.tr (Erişim tarihi:19.10. 2010)
- Anonim, 2009. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). www.tuik.gov.tr/ (Erişim tarihi:19.10. 2009)
- Anonim (2010) Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, 2010. Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Basılmamış Kayıtlar ve Raporlar.
- Anonim, 2010. Pazarcık İlçe Tarım Müdürlüğü www.pazarciktarim.gov.tr/index.html (Erisim tarihi:21.10. 2010)
- Anonim, 2010. Türkoğlu İlçe Tarım Müdürlüğü http://www.kahramanmarastarim.gov.tr/index.php?option=com_content&view=category&id=50:tuerkolu-lce-tarim&Itemid=41&layout=default (Erişim tarihi:21.10. 2010)

- Anonim, 2010. <http://www.google.com/intl/tr/earth/index.html> (Erişim tarihi:27.11. 2010)
- Anonim, 2010. <http://www.wikipedia.org> (Erişim tarihi:27.11. 2010)
- Anonim, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK). www.tuik.gov.tr/ (Erişim tarihi:28.11. 2011)
- Anonymus, 2004. Food and Agricultural Organization (FAO). <http://faostat.fao.org/faostat/>
- Aras, V., 2002. Kahramanmaraş Biberi Yetiştiriciliği, Sorunları ve Çözüm Önerileri, Alata Tarım Dergisi, Cilt: 1, sayı:2
- Arpacı,B., 2009 Phytophthora capsici'ye Dayanıklı Biber Hatlarının ve Melezlerinin Kahramanmaraş Koşullarındaki Arazi Dayanıklılıkları ile Verim ve Kaliteleri-Doktora Tezi (2009)
- Bayaner, A., 1995. “Konya İli Buğday Yetiştiren Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi ve Bu İşletmelerde Buğday Üretiminde Gübre Kullanımının Fonksiyonel Olarak Araştırılması”, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Boahene, K., Snijder, T.A.B., Folmer, H., 1999. An İntegrated Socioeconomic Analysis of İnnovation Adoption: The Case of Hybrid Cocoa in Ghana, Journal of Policy Modeling, 21, 167-184
- Boz, İ., 1993. Tarım Sigortasının Polatlı İlçesinde Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma, (Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı.
- Boz, İ., Akbay, C., 2005. Factors İnfluencing the adoption of maize in Kahramanmaraş Province of Turkey, Agriculturel Economic. 33s. 431-440

- Boz, İ., Akbay, C., Orhan, E., ve Candemir, S., 2004. Çiftçilerin Tarımsal Faaliyetlerde Kullandıkları Bilgi Kaynaklarının Belirlenmesi ve Tarımsal Yayım Açısından Değerlendirilmesi. Türkiye VI. Tarım Ekonomisi Kongresi, 16-18 Eylül Tokat, s.596-603.
- Çetin, M.,2008 İhracatın Sürükleyici Gücü Olarak Tekstil Sektörü:Kahramanmaraş İli Örneği İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi Cilt:15 Sayı:2 Sayfa:115-132 Yıl: 2008 MANİSA
- Demirci, R., 1978. “Kırşehir Merkez İlçesi Hububat İşletmelerinde Optimal İşletme Organizasyonları ve Yeter Gelirli İşletme Büyüklüklerinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma” Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ziraî Ekonomi ve İşletmecilik Kürsüsü, Ankara
- Duman, A. D., Zorlugenç, B., Evliya, B.,2002. Kahramanmaraş'ta Kırmızı Biberin Önemi ve Sorunları. KSU J. and Engineering, 5(1), s.111-117.
- Erkuş, A., 1977. Tarım Ekonomisinin Bazı Teorik Esasları ve Bunların Tarım İşletmelerine Uygulanması, TZDK Mesleki Yayınları, Miki Matbaası Ankara.
- Gizir, M., 2002. Türkiye’ de Bölgesel Pamuk Fiyatlarının Analizi, Ç.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana, s.78
- Güneş, T., Arıkan, R., 1985. Tarım Ekonomisi İstatistiği, Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 924. Ankara
- Güven, F., 2010 Türkiye Tarım İşletmelerinin Genel Durumu ve Yeter Gelirli İşletme Büyüklüğünün Tespiti. T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü
- İzmir Ticaret Borsası, 2006. Aylık Pamuk Fiyatları Karşılaştırması. www.itb.org.tr (23.05.2006)
- Kıral, T ve ark., 1999. “Tarımsal Ürünler İçin Maliyet Hesaplama Metodolojisi ve Veri Tabanı Rehberi”, Tarım Ekonomisi Araştırma Enstitüsü, Ankara

- Koçak, A. F., Arı, F., Erkuş, E., Güzelaydın, İ., Manyaz, i., Değirmenci, Y. 2008. Bakanlığın Genel Müdürlükleri Daire Başkanlıklarının Görevleri. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı. Zirai Üretim İşletmesi Personel Makine Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Ankara.
- Lionberger ve Chang (1968) Communication and Use of Scientific Farm Information by Farmers in two Taiwan Villages. MO. Agri Exp. Sta. Res. Bul. 940 . Columbia.
- Lin, J.Y., 1991. Education an innovation adoption in agriculture: Evidence from hybrid rice in China. Am. J. Agric. Econ. 73(3): 713-723
- May ve Öz Buğday Tohumculuk Kişisel görüşmeler 2010.
- Necla KOÇER.1996.Ayvalık İlçesi Zeytin Yetiştiriciliğinde Yeni Budama Tekniği (İspanya Usulü Budama) Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma
- Özçatalbaş, O., Gürgen, Y., 1998. Tarımsal Yayım ve Haberleşme, Baki Kitapevi, Adana
- Özkaya, T., 1996. Tarımsal Yayım ve Haberleşme, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ofset Atölyesi Bornova İzmir.
- Rogers, E., 1995. Diffusion of Innovations. The Free Pres. A Division of Simon Schuster Inc. 1230 Avenue of the Americans New York, NY 10020
- Rogers, E.M., Pitzer, R.L., 1960. The Adoption of Irrigation by Ohio Farmers. Ohio Agri. Axp. Sta. Res. Bul. 851 Wocester.
- Ryan, B., Gross, N.C. 1943. The Diffusion of Hybrid seed corn in two Iowa communities. Rural Sociology, 13: 273-285
- Taluğ, C., Tatlıdil, H., 1996. Tarımsal Yayım ve Haberleşme. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Notu. Tekstir No: 141
- Tatlıdil, 1997., Tarımda Yeniliklerin Yayılması ve benimsenmesi.

- Tatlídil, H., 1989. Yağmurlama Sulama Teknolojisinin Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1157, Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 639
- Tatlídil, H., Aksoy, S., 1980. Konya Ereğli İlçesinde Köy Kalkınma Kooperatiflerinin Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma, A.Ü. Ziraat Fakültesi Diploma Sonrası Yüksek Okulu Doktora Tez Özetleri, Ayrı basım. A.Ü. Basımevi Ankara.
- Türkyılmaz, M.K., Bardakçioğlu, H.E., Nazlıgöl, A., 2003. Aydın İli Süt Sığırcılık İşletmelerinde Yeniliklerin Benimsenmesine Etkili olan Sosyo Ekonomik Faktörler, Turk.J. Vet. Anim. Sci. 27: 1269-1275
- USDA, 2005., ABD Tarım Bakanlığı. www.fas.usda.gov (Erisim tarihi: _06. 2005)
- Ünay, A., Başal, H., 2004. Pamukta Çok Yönlü Dayanıklılık Islahı, ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi, 1(2): 17-20
- Yalçın G., 2004.Erdemli İlçesinde Örtü Altı Sebze Yetiştiriciliğinde Damla Sulama Yönteminin Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma
- Yamane, T., 2001. Temel Örnekleme Yöntemleri, Çevirenler: Alptekin Esin, Celal Aydın, M.Akif Bakır, Esen Gürbüzsel Literatür Yayıncılık, İstanbul
- Yavuz, O., Gürbüz, B., 2001. Bursa İli Karacabey İlçesinde Arazi Toplulaştırması Yapılan Köylerde Sosyo-Ekonomik Yapı ve Yeniliklerin Benimsenmesi. Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Bilimsel Araştırmalar ve İncelemeler Seri No: 24, Bursa.

EK

ARAŞTIRMA ENSTİTÜLERİNDE GELİŞTİRİLEN ÜRÜNLERİN TERCİH EDİLME DURUMU

A-SOSYOEKONOMİK ÖZELLİKLER

1.Kaç yaşındasınız ? (Belirtiniz)

2.Eğitim Durumu:

- a) Okur Yazar Olmayan b) İlköğretim mezunu c) Lise Mezunu
d) Yüksekokul ve Üniversite

3. Medeni Durumu: a) Evli b) Bekar c) Dul

4. İşletme Arazisinin Büyüklüğü (Mülk Arazi+Kira,Ortakçı-Kira veya Ortakçıya verilen)
Kuru Arazi:.....
Sulu Arazi:

5. Arazi Parsel Sayısı:

6. Kooperatif üyeliğiniz var mı?

- a) Evet
b) Hayır

7. Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı mısınız?

- a) Evet
b) Hayır

8. Ailenizde köy yönetimine katılan var mı?(Muhtar,Aza)

- a) Evet
b) Hayır

9. Banka Veya Kooperatif Kredisi kullanıyor musunuz?

- a) Evet
b) Hayır

10. Son üç yılda herhangi bir tarımsal Yatırım yaptınız mı?

- a) Evet
b) Hayır

11. Köyünüzde gelir düzeyi bakımından halk üç gruba ayrılrsa siz hangi grupta yer alırsınız?

- a) Düşük b) Orta c) Yüksek

B-1-İNCELENEN ÜRÜNLERE AİT BİLGİLER(PAMUK)

1. En çok kullandığınız iki çeşidi yazınız?
Pamuk: a) b)
2. Üretimi yapacağınız üründe hangi çeşidi tercih edersiniz?
a) Yeni Geliştirilen
b) Geleneksel
3. Pamuk Üretiminde Tohumluk temin yeri
a) Araştırma Enstitüsü b) Pazar
c) Kendi Tohumluğum d) Tüccar
e) Çırçır f) Diğer
4. Pamuk Üretiminde Tohumluk Temin etmede karşılaştığınız en önemli sorun nedir?
a) Tohum Yetersiz
b) Tohumluk fiyatlarının yüksek olması
c) Tohumların kalitesi iyi değil
5. Pamuk Üretiminde Sertifikalı tohum kullanıyor musunuz?
a) Evet b) Hayır
6. Kullanmıyorsanız bunun en önemli nedeni nedir?
a) Fiyatının yüksek Oluşu
b) Üreticilerin bilgi eksikliği
c) Bulunamaması
d) Sertifikasız tohumun veriminin daha iyi olması
7. Pamuk Çeşidi seçiminde kararınızı en fazla etkileyen faktör hangisidir?
a) Verim Durumu
b) Fiyat Durumu
c) Pazar Durumu
d) Kalite Durumu
8. Pamuk Çeşidi Seçiminde görüş aldığınız kişi veya kurum hangisidir?
a) Kendi Kararım
b) Komşu-arkadaş
c) Büyükler
d) Önder çiftçiler
e) Köy muhtarı
f) Tarım İlçe Müdürlüğü Elemanlar
g) Araştırma Enstitüsü Elemanları

B-2-İNCELENEN ÜRÜNLERE AİT BİLGİLER (KIRMIZI BİBER)

1. En çok kullandığınız iki çeşidi yazınız?
Biber: a) b)
2. Üretimi yapacağınız üründe hangi çeşidi tercih edersiniz?
a) Yeni Geliştirilen
b) Geleneksel
3. Biber Üretiminde Tohumluk temin yeri neresidir?
a) Araştırma Enstitüsü b) Pazar
c) Kendi Tohumluğum d) Tüccar
e) Çırçır f) Diğer
4. Biber Üretiminde Tohumluk Temin etmede karşılaştığınız en önemli sorun nedir?
a) Tohum Yetersiz
b) Tohumluk fiyatlarının yüksek olması
c) Tohumların kalitesi iyi değil
5. Biber Üretiminde Sertifikalı tohum kullanıyor musunuz?
a) Evet b) Hayır
6. Kullanmıyorsanız bunun en önemli nedeni nedir?
a) Fiyatının yüksek Oluşu
b) Üreticilerin bilgi eksikliği
c) Bulunamaması
d) Sertifikasız tohumun veriminin daha iyi olması
7. Biber Çeşidi seçiminde kararınızı en fazla etkileyen faktör hangisidir?
a) Verim Durumu
b) Fiyat Durumu
c) Pazar Durumu
d) Kalite Durumu
8. Biber Çeşidi Seçiminde görüş aldığınız kişi veya kurum hangisidir?
a) Kendi Kararım
b) Komşu-arkadaş
c) Büyükler
d) Önder çiftçiler
e) Köy muhtarı
f) Tarım İlçe Müdürlüğü Elemanlar
g) Araştırma Enstitüsü Elemanları

C- İLETİŞİM DAVRANIŞLARI

1. Gazete veya dergi okuma sıklığınız nedir?

- a) Her gün
- b) Haftada birkaç kez
- c) Ayda birkaç kez
- d) Yılda birkaç kez
- e) Neredeyse hiç okumam

2. Televizyon İzleme sıklığınız nedir?

- a) Her gün
- b) Haftada birkaç kez
- c) Ayda birkaç kez
- d) Yılda birkaç kez
- e) Neredeyse hiç izlemem

3. İnternet kullanma sıklığınız nedir?

- a) Her gün
- b) Haftada birkaç kez
- c) Ayda birkaç kez
- d) Yılda birkaç kez
- e) Neredeyse hiç kullanmam

4. Tarım İl Müdürlüğü, İlçe Müdürlüğü veya Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüklerini ziyaret etme sıklığınız nedir?

- a) Haftada birkaç kez
- b) Ayda birkaç kez
- c) Yılda birkaç kez
- d) Neredeyse hiç ziyaret etmem

5. Ziraat Fakültesini ziyaret etme sıklığınız nedir?

- a) Haftada birkaç kez
- b) Ayda birkaç kez
- c) Yılda birkaç kez
- d) Neredeyse hiç ziyaret etmem

6. Kırmızı Biber Üretimiyle ilgili herhangi bir yayım faaliyetine katıldınız mı?(Demonstrasyon, Tarla Günü, Köy Toplantısı, seminer vb.)

- a) Evet
- b) Hayır

7. Pamuk Üretimiyle ilgili herhangi bir yayım faaliyetine katıldınız mı? (Demonstrasyon, Tarla Günü, Köy Toplantısı, seminer vb.)

- a) Evet
- b) Hayır

GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı, soyadı : Osman KAYNAK
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 18.11.1977 KAHRAMANMARAŞ
Medeni hali : Evli
Telefon : 0 (344) 237 60 20
Faks : 0 (344) 237 71 96
e-posta : economy_08@hotmail.com.

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	KSÜ / Tarım Ekonomisi Bölümü	2011
Lisans	KSÜ/ Ziraat Mühendisliği	2008
Ön lisans	AÖF/ Tarım Ön lisans	2007
Lise	Malatya Ziraat Meslek Lisesi	1995

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
1996-2002	Elazığ-Maden İlçe Tarım Müdürlüğü	Teknisyen
2002-2008	Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Ens.	Teknisyen
2008-2011	Kahramanmaraş Tarımsal Araştırma Ens.	Mühendis

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Yüzme, Peyzaj, Bahçe İşleri, İnternet